MAGYAR
IRKUSZMŰVÉSZETI
MAGAZIN

A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ KIADVÁNYA
2021. február, 6. évfolyam 1. szám
BROCHURE OF THE CAPITAL CIRCUS OF BUDAPEST
February 2021 – 6th year, 1st issue
300,- Ft / HUF

A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ BEMUTATJA

DINASZTIÁK

2021. FEBRUÁR 13. – ÁPRILIS 18.

CIRKUSZ50

Minden ember anyanyelve az a nyelv, melyet az anyatejjel együtt szív magába.

Általa erősödünk, az első kiejtett szavunkra még öregemberként is emlékszünk.
Az anyanyelvünk meghatároz minket, minden sejtünkben, minden gondolatunkban, érzésünkben, hitünkben és erkölcsünkben egyaránt.

A sokszínű-soknyelvű cirkuszi világban az anyanyelv a cirkusz művészete. A cirkuszi sátrak körül vagy a fűrészporral felszórt porond mellett nap mint nap lehet látni még csak totyogó kis gyerekeket, ahogy már igyekeznek utánozni a nagyokat – szüleiket, testvéreiket, cirkuszi családjuk idősebb tagjait. Figyelnek, ellesnek, igyekeznek, a maguk gyerek ügyetlenségével és bumfordiságával próbálják utánozni a nagyok évek hosszú során át tökéletesített, kiforrott mozdulatait és trükkjeit. Egészen addig, amíg nem sikerül, először bizonytalanabbul, majd egyre jobban és rutinosabban. A cirkuszi családba született gyerekek így sajátítják el igazi anyanyelvüket: a cirkuszművészet nyelvét.

A Fővárosi Nagycirkusz *Dinasztiák* című műsora többek között erről is szól. Annak fontosságáról és példáiról, hogy a világhíres magyar artistacsaládok nemzedékei hogyan adják át egymásnak a stafétát, hogyan hagyományozzák át a cirkusz művészetét, a cirkuszművészet nyelvét a következő generációra.

A műsor legszebb és legszimbolikusabb jelenete az a lovasakrobata szám, melyben három nagy cirkuszi dinasztia, az Ádám-, a Donnert- és a Richter-család három generációja egyszerre lép a manézsba. Összefogásuk a pandémia alatt jelkép: csak így lehet, együtt, egymással, egységbe forrva. És csak úgy, ha átadjuk az utánunk jövőknek a tudásunkat és a szakmánk „titkait".

Csoda, ahogy ebben a műsorszámban a nagyapa büszkén nézi az unokáját, egy fiú védve-óvva, de atyai és artistamesteri szigorral figyeli lánya gyakorlatát, a gyerekek pedig fegyelmezetten és alázattal követik szüleik és nagyszüleik instrukcióit. Ebben a pár percben minden benne van, ami a cirkuszművészet, és amit a cirkuszi családok és dinasztiák jelentenek ebben a művészeti ágban: harmónia, szorgalom, alázat, szigorú fegyelem és kölcsönös figyelem, vállat egymásnak vető összefogás és kéz a kézben csapatmunka.

Aki látja és mélységeiben megérti ezt a jelenetet, az nemcsak a cirkuszművészet szórakoztatáson és lenyűgözésen túlmutató esszenciáját érti meg, hanem magával tudja vinni ezt a tudást – civil életébe is.

FEKETE PÉTER
kultúráért felelős államtitkár

RENDEZŐI KÖSZÖNTŐ

A *Dinasztiák* című műsor a komoly tradíciókkal bíró magyar cirkuszművészet előtt tiszteleg. Közel nyolcvan artistaművész, nyolc táncművész, valamint a Fővárosi Nagycirkusz állandó zenekara és technikai személyzete vesz részt a háromhetente megújuló műsorban.

A *Dinasztiák*ban szinte az összes cirkuszművészeti zsáner látható lesz, a levegő-, zsonglőr-, akrobata-, gyorsöltöző-, erőemelő-, görkorcsolya-, handstand- és illúziószámok mellett pedig az állat és ember közötti feltétlen bizalmat és szeretetet papagáj-, ló- és kutyaszámok mutatják be. A nevetésről tapasztalt bohócok gondoskodnak.

A Fővárosi Nagycirkusz vezetésének és nekünk is fontos volt, hogy ebben a nehéz pandémiás helyzetben minél több magyar artistát tudjunk segíteni. Nemcsak a cirkuszi dinasztiákból kerültek be a műsorba artistaművészek, hanem a sportból, a privát életből és a Baross Imre Artistaképző Intézet Szakgimnáziumból is. Viszont a műsor mindhárom szakaszában fellépnek a cirkuszi dinasztiák tagjai, akiknek több családtagja is szerepelt a Fővárosi Nagycirkusz újranyitását ünneplő, ötven évvel ezelőtti műsorában.

Szeretnénk bemutatni a magyar artistaművészek tehetségét, mert – mivel nagyon keresettek külföldön – ritkán látja őket a magyar közönség.

Tartsanak velünk egy izgalmas kalandban, melynek során a világhírű magyar artistaművészekkel megidézzük a magyar cirkuszművészet csodás tradícióit és szépségeit!

A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ TÖRTÉNETE A KEZDETEKTŐL NAPJAINKIG

Az 1880-as években vetődött fel a gondolat, hogy mivel a Fővárosi Állat- és Növénykert bevételei kevésnek bizonyultak a fenntartáshoz, cirkuszi mutatványokkal is szórakoztassák a közönséget, ezért az időnkénti cirkuszi játékoknak épüljön egy állandó cirkusz. Wulff Ede elzászi vállalkozó 1889-ben szerződést kötött a Fővárosi Tanáccsal a cirkusz megépítésére, bár nem volt könnyű dolga, mivel a színházi konkurencia tiltakozása miatt eleve elutasítási javaslattal került a kérvénye a tanács elé.

Wulff Ede már a brüsszeli világkiállításon is sikert aratott szétszedhető, hullámbádoglemez borítású, vasszerkezetes építményével. A tűzveszély elkerülése végett az épület alatt található öltözők is vasból készültek, az állatok ötven méter hosszú, vasszerkezetű istállója pedig az épülettől külön kapott helyet. Az épület 2290 fő befogadására és vízi cirkuszi előadásokra is alkalmas volt, 1889. június 27-én tartották az első előadást. Az épület modern kialakításáról árulkodott nemcsak a tűzbiztonságos anyagok használata, az elegáns díszítés, hanem a manézs alatt kialakított három méter mély medence, amelyben 1891-ben lenyűgöző vízi pantomim előadásokat mutattak be szökőkúttal és tűzijátékkal. 1901-ben már süllyeszthető volt a manézs, de a toalettek már 1892-ben vízöblítésesek voltak. Mivel a cirkusz az Állatkert területén állt, csak állatkerti belépővel lehetett megközelíteni.

Sajnos a kezdeti sikerek után csökkent az érdeklődés, ezért Wulff 1895-ben kénytelen volt eladni az épületet az Állatkertnek, amit továbbra is bérbe vett, de az épület új neve Városi Cirkusz lett. 1904-ben a cirkusz tulajdonjoga visszakerült a fővároshoz, akik pályázatot írtak ki, melynek győztese Matvej Ivanovics Beketow lett, így az épület is új nevet kapott: Beketow Cirkusz lett, amely 1904. április 30-án látványos műsorral kezdte meg a saját költségen felújított működését, amely 1908-ban újabb önköltségből történő felújítást követően, nyolcvan méterrel arrébb került. A nyitóelőadáson negyven fős balettkar, tizenöt idomított jegesmedve, zebrák, elefánt, kutyák, lovas zsokészám, halálugrás és bohócok szórakoztatták a nagyérdeműt. A megnyitón az épületet ékszerdobozhoz hasonlították. A varázslatos cirkusz híre a bécsi császári udvarba is eljutott: Ferenc József kétszer is ellátogatott Beketowhoz.

A cirkusz az 1897 és 1899 közötti szezont leszámítva sikerrel működött. Az első igazi törést az első világháború kirobbanása okozta, amikor a száz lóból álló ménes jelentős részét elvette a katonaság, majd az intézményt 1919-ben államosította a proletárdiktatúra, de továbbra is Beketow irányítása alatt maradt. A gazdasági válság rányomta a bélyegét a látogatottságra, az igazgató minden tartalékát felemésztette az életben tartása, aki ezért csődbe ment. Utolsó próbálkozásként Bécsben tartott előadásokat, de azok a gazdasági helyzet miatt bukással végződtek, melynek folyományaként a rendületlen igazgató Bécsből hazafelé tartó hajóján öngyilkosságot követett el.

A Fővárosi Nagycirkusz előző épülete. Forrás: Fortepan / Samodai József

A Fővárosi Nagycirkusz új épülete 1971-ben. Forrás: Fortepan / Urbán Tamás

Halála után fia vette át a cirkusz vezetését, de a család fizetésképtelenné válása miatt, 1934-ben visszaadták a bérleti jogot a fővárosnak, melyet 1936-ban Fényes György nyert el. Fényes, miután elérte, hogy a főváros felújítsa az épületet, bejárta Európát, új produkciók után kutatva. A Fényes féle Fővárosi Nagycirkusz utolsó szezonja 1944-ben volt, mert a Városligetet nem rendelkezett óvóhelyekkel, így nem kapott engedélyt. Viszont egy év múlva a cirkusz már május 1-én tartott egy előadást a háború véget érésének megünneplésére *100 százalék cirkuszműsor* címmel.

1944-ben a német csapatok főleg istállónak használták az épületet, majd egy bombatámadás következtében beomlott a teteje, berendezési tárgyait pedig a nélkülöző környékbeli lakosok hordták el tüzelőnek. Ennek ellenére 1945 júliusában a sebtében rendbehozott épület ismét megnyitotta kapuit, ahol 1946-ig leginkább varieté-jellegű műsorokat adtak, majd egy vezetőváltást követően ismét visszatértek az artista- és cirkuszi produkciók. A revü, varieté és kabaré műsorok a vasárnap délelőtti előadásokra szorultak vissza.

A kétévente megrendezésre kerülő Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivált a világ legrangosabb cirkuszfesztiváljai között tartják számon

A cirkusz 1949-ben történő államosítását követően az új intézmény 1950. május elsején nyitott meg *Köszöntünk Budapest!* című látványos, leginkább a revü műfajára hajazó műsorával. Ebben az évben indult el az Állami Artistaképző Iskola Baross Imre vezetésével, majd 1954-ben az Országos Cirkusz Vállalatból Magyar Cirkusz és Varieté Vállalat (MACIVA) lett, melyhez a cirkusz épülete, a dolgozók és a fellépő artisták is hozzátartoztak.

1966 márciusában lebontották az épületet, és az új cirkusz átadásáig egy méretes sátorcirkuszt használtak, egészen az új, ma is látható épület 1971. január 14.-i ünnepélyes megnyitásáig. A cirkusz élén az első és idáig egyetlen női igazgatója, a Picard dinasztia leszármazottja, Eötvös Gáborné állt.

1989-ben a rendszerváltáskor, az akkor egy éve az igazgatói székben ülő Kristóf István, a Monte-carlói Nemzetközi Cirkuszfesztivál Ezüst Bohócdíjas artistája nehéz helyzetbe került, ugyanis sokan teljesen mást képzeltek el a Fővárosi Nagycirkusz helyére. Többek között neki köszönhető, hogy más állami vállalatokkal ellentétben a MACIVA talpon maradt és nem hordták szét a vagyonát. Kristóf István nevéhez fűződik az 1996-ban létrejött, kétévente megrendezésre kerülő Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztivál, amely a Monte-carlói után a legrangosabb cirkuszfesztiválla nőtte ki magát. 2018-ban, Fekete Péter irányítása alatt hazánkban kezdődött el a XII. Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztivállal a modern cirkuszművészet 250. évfordulóját ünneplő, az egész világra kiterjedő jubileumi ünnepségsorozat.

Közép-Európa egyetlen, egyszerre 1450 fő befogadására alkalmas kőcirkusza a világ legképzettebb artistáit és a legnívósabb produkciókat mutatja be a hazai közönségnek, és viszi tovább a méltán világhírű magyar cirkuszművészet.

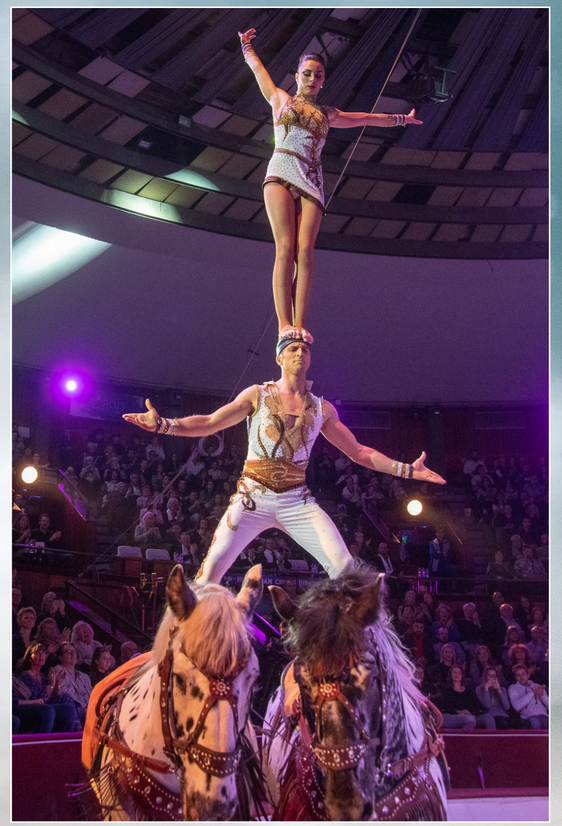

Ifj. Richter József és Merrylu Richter többszörös cirkuszfesztivál-díjas artistaművészek *Pas de deux* című számukat adják elő

A Fővárosi Nagycirkusz *Lúdas Matyi a cirkuszban* című, Fekete Péter által rendezett összművészeti előadásában egy hatalmas bábelefánt is feltűnt

DINASZTIÁK

A cirkuszművészet azon művészeti ágak közé tartozik, amelyben kiemelten fontos a nemzedékről nemzedékre áthagyományozott tapasztalat és tudás. Ez a fajta szemlélet tudta életben tartani évszázadokon keresztül a cirkuszművészetet.

Erről szól ez a műsorunk, ezért a címválasztás is: *Dinasztiák*. Az apáról fiúra, az anyáról lányra áthagyományozott tudás minden családban különösen fontos: leginkább azok vagyunk, akiknek szüleink nevelnek minket, azok az első ismereteink, amelyeket tőlük tanulunk vagy lesünk el.

Ez a művészet abban különbözik a többitől, hogy itt nem „ciki" ugyanazt csinálni, mint az elődeid, a szüleid, a nagyszüleid. Itt akkor sincs kitaposott út, ha beleszületted: hiszen a cirkuszművészetben nincs csalás és ámítás – még az illúziószámokban sincs, vagy a bűvésztrükkökben, azok is hosszú évek alatt tökéletesre csiszolt mutatványok –, itt az számít, ami ott és akkor, a közönség előtt történik a porondon.

Ezt pedig csak akkor és úgy lehet elérni, ha az ember végigdolgozza egész életét, minden nap hajnalban kel, edz, gyakorol; se sérülések nem vetik vissza, se fáradtságot nem ismer.

A cirkuszművészet egy különleges nyelv, a maga viszonyaival és nyelvtanával, hangsúlyaival és intonációival. Aki pedig cirkuszművészként ebbe született bele, ezt a nyelvet meg tudja ugyan tagadni, ott tudja hagyni, de soha nem tudja kitörölni magából.

Erről szól csupa magyar fellépőt felvonultató *Dinasztiák* című műsorunk is: az átadásról, áthagyományozásról, a tanításról és tanulásról, a nemzedékek összekapcsolódásáról. Ennek szimbólumait és példáit mutatjuk be és adjuk át Önöknek!

„A MÚLT TISZTELETE NÉLKÜL JÖVŐT ÉPÍTENI NEM LEHET."

STÁBLISTA

KONFERANSZIÉ: **MAKA GYULA** | ÉNEKESNŐ: **KÖNYÖT LILI**
DRAMATURG: **PÁL DÁNIEL LEVENTE**
ZENEI VEZETŐ: **SZAKÁL LÁSZLÓ**
ZENEKAR: **BÁLINT KÁROLY** (zongora), **DUKA TIBOR** (basszusgitár), **LAKNER GÁBOR** (altszaxofon), **MÁTYUS ATTILA** (dob), **VAJDA GERGELY** (hegedű), **OLÁH ANTAL** (tenorszaxofon), **PIPÍS ZOLTÁN** (trombita)
TÁNCKAR: **STANA ALEXANDRA, SÍPOS VIKTÓRIA, BENDÓ CSILLA, SZŐKE ZSUZSANNA, KERESZTSZEGI RAMÓNA, SZABÓ RÉKA ZSÓFIA, KÖCSE GYÖRGY, SZABÓ GÁBOR, TÓTH KATICA**
PORONDMESTER: **VARGA LÁSZLÓ**
PORONDOSOK: **BABICZ MIHÁLY TAMÁS, CSÜRKE ÁDÁM, DANIEL TOGNI, DÓCZY DÁNIEL, DUMITRU OSTAPCIUC, EDUARDO LAMBERTI, KOVÁCS ÁKOS, NAGY MÁTÉ, KOVÁCS ATTILA, SZABÓ LAJOS, SZABÓ LAJOS ATTILA, VÉGH SÁNDOR**
KOREOGRÁFUS: **VALC SZABOLCS** ÉS **HERNITZ ALBERT** | JELMEZTERVEZŐ: **POLYÁK ESZTER**
HANGTECHNIKA: **SZAKÁCS KRISZTIÁN** | FÉNYTERVEZŐ: **SZIMEISZTER BALÁZS** | VIZUÁL: **KARDOS ZSOLT, NAGY ATTILA, VIZY ÁRON**
MŰSZAKI VEZETŐ: **PÁNCZÉL LAJOS**
CIRKUSZSZAKMAI VEZETŐ: **GRAESER JÓZSEF**
RENDEZŐK: **FÜZY ANITA** ÉS **KRANITZ KRISZTIÁN**

ÁLLANDÓ FELLÉPŐK

DUO RICHTER – KUTYASZÁM
SILVER POWER – ERŐEMELŐ SZÁM
KÖNYÖT DAVID ÉS SCHNELLER ANCSA – BOHÓC SZÁM
POM POM – BOHÓC SZÁM
CERSOSIMO ADELE ÉS FRANCO DAMIAN OLIVERA – PAPAGÁJSZÁM
RICHTER KEVIN CSOPORT – DESZKASZÁM, LOVASAKROBATA-SZÁM
ÁDÁM CSALÁD – LOVASAKROBATA-SZÁM
DONNERT CSALÁD – LOVASAKROBATA-SZÁM
WEISS JUNIOR – FLIEGENDE CSOPORT, LENGŐTRAPÉZ SZÁM

„A" MŰSOR

RICHTER SZEBASZTIÁN ÉS EÖTVÖS KRISZTINA – „QUICK CHANGE" GYORSÖLTÖZŐ SZÁM
VARGA RIKO MANUEL ÉS VARGA VANESSZA – ZSONGLŐRSZÁM
ROLLING WHEELS – „RÖNRÁD", DUPLAKARIKA-SZÁM
DUO LAMETH – TRAPÉZSZÁM
DONNERT RYAN ÉS SZÉCSÉNYI ANNA – GÖRKORCSOLYA SZÁM
TRIO BOKAFI – DESZKASZÁM
BIRITZ ÁKOS – GURTNI SZÁM
DUO FOSSET, MARTON LENKE ÉS SZABÓ LILLA – KARUSSZEL SZÁM

„B" MŰSOR

DONNERT RICHÁRD ÉS VÁRADI ÉVA – „QUICK CHANGE" GYORSÖLTÖZŐ SZÁM
TAKÁCS EDDIE – HANDSTAND SZÁM
BODY TRAPEZE – TRAPÉZSZÁM
DITTMAR LAIDO – ZSONGLŐRSZÁM
VÁRADI ÉVA – LÁBZSONGLŐR SZÁM
TÓTH GABRIELLA – KÖTÉLSZÁM
IFJ. NAGY LAJOS ÉS VARGA ANGELIKA – TÁNYÉRSZÁM
VERES DUO – ZSONGLŐRSZÁM
FÖLDVÁRY BALÁZS – CYR-KERÉKSZÁM

„C" MŰSOR

FODOR FELÍCIA – GURTNISZÁM
NAGY LAJOS „NEREUS" – HANDSTAND SZÁM
EÖTVÖS DOBRITCH CHRISTOPHER – ILLÚZIÓ SZÁM
SZULITA ÉS DENNIS – KÖTÉLSZÁM
BAKK DIÁNA – RÚDSZÁM
DUO JUDERTO – GURTNISZÁM
ZSILÁK OLIVÉR – ZSONGLŐRSZÁM
GYÖRGY TIBOR – CYR-KERÉKSZÁM
VÁRADI NÁNDOR ÉS BOIACHIN DIANA – ZSONGLŐRSZÁM
FÁBIÁN ATTILA – HANDSTAND SZÁM

„D" MŰSOR

KLAUDIA DENVY – HULAHOPP SZÁM
DONNERT KATHY ÉS MARCELLO GIURINTANO – GÖRKORCSOLYA SZÁM
VÉGH ANDREA – KÖTÉLSZÁM
SZOTKÓ GEORGINA – KÖTÉLSZÁM
PAJOR SZILVIA – SPIRÁL
DONNERT MELANI – TISSUE SZÁM
HERZEG DÁVID – GÖRGŐSZÁM
BOIACHIN DIANA – LENGŐRÚD SZÁM
DUO EÖTVÖS – ZSONGLŐRSZÁM
KRAJ CSALÁD – OSTORSZÁM, KÉSDOBÁLÓ SZÁM
VÁRADI DIANA ÉS PETRUSKA MIHÁLY – TÁNYÉRSZÁM
VERES ILLUSION – ILLÚZIÓ SZÁM
CHRISTIAN FOLCO – BOHÓC SZÁM
SZEMES DÁVID – CYR-KERÉKSZÁM

CERSOSIMO ADELE ÉS FRANCO DAMIAN OLIVERA

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

PAPAGÁJSZÁM

Cersosimo Adele az állatszelídítéssel és a lovas számokkal világhírűvé vált magyar Donnert cirkuszi dinasztia büszke tagja. Nagypapája, a 95 éves Donnert Leopold a ma napig velük él. Adele édesanyja, Donnert Erzsébet Leopold és Czirjak Julianna lánya, aki szintén artistaművész volt. Édesapja olasz származása révén Adele két kultúra gyermeke.

Bátyja, Philippe és öccse, Stefano folytatva a családi hagyományt, szintén állatszelídítők, oroszlánfóka-partnereikkel járják a világot, Adele pedig már 16 éve lép fel Európa neves cirkuszaiban és varietéiben csodálatos arapapagájaival.

Saját műsorszámmal először 17 évesen lépett fel Stefanóval együtt a Fővárosi Nagycirkusz 1995-ös vízicirkuszi műsorában. Tíz évvel később ugyanezen a porondon ismerte meg egy argentin folklór tánccsoporttal fellépő férjét, aki azóta a manézsban is a partnere.

„Azért kezdtem el papagájokkal foglalkozni, mert gyönyörű állatoknak tartom őket, valamint eszméletlen okosak, nagyon szeretetre méltók. Egy arapapagáj akár 90 évig is élhet. Azért tanulnak könnyen, mert az értelmi szintjük egy ötéves gyermekével vetekszik. Ragaszkodó és hűséges állatok, akik kiváló kollégák. Nem a gazdájuknak tartom magam, hanem társuknak, mert ahhoz, hogy egy showműsort hozzunk létre, egymás kedvében kell járjunk. Nagyon sok odaadás és türelem kell ahhoz, hogy kialakuljon ember és állat között egy mély, bizalmon alapuló kapcsolat, de minden erre áldozott perc megéri. Lima, Claude, Clifford, Maya, Pepito, Honey és Myrtle háromszorosan adják vissza az iránt ük érzett szeretetemet.”

RICHTER KEVIN CSOPORT

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

RICHTER KEVIN, RICHTER ANGELINA, CSIBRÁK BRIGITTA, BERKES ISTVÁN, FEHÉR MÁRK, EVGENY NEKH, VASILY HAVADZIN, MIHAI POHONTU, SAVA MOSIN, MARTON MARIUS ÉS OLEKSANDR ABAKUMOV

DESZKASZÁM, LOVASAKROBATA-SZÁM

A világhírű Richter cirkuszi dinasztia húszéves tagját, a Porond Ifjú Csillaga-díjas Richter Kevint már egyévesen bevitte édesapja lóháton a manézsba. Első fellépésére ötévesen került sor: pónifogatot hajtott, melyből királykisasszonynak öltözött húga, Angelina integetett a közönségnek. Később, folytatva a családi hagyományt, csatlakozott a lovasakrobata csoporthoz. Édesanyja térdsérülése után egyik napról a másikra átvette a "Magyar Lovas Posta" számot, amit 2018-ban a Fővárosi Nagycirkusz közönsége is megcsodálhatott. A húsz lóval bemutatott egyedülálló produkcióval Guinness-rekord született, majd egy évvel később a Richter Flórián Cirkuszban megdöntötte a saját rekordját. A lovas számok mellett csoportjával létrehozott egy ugródeszka számot is, amellyel ismét elkápráztatja a Fővárosi Nagycirkusz közönségét.

DUO RICHTER

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

RICHTER MISKA ÉS RICHTER ALENA

KUTYASZÁM

Richter Miska a világhírű Eötvös és Richter dinasztia tagjaként beleszületett a cirkusz csillogó világába. Szüleivel és bátyjával, Richter Jánossal bohóc-, egykerekű-, zsonglőr- és akrobata számokkal lépett fel.

Feleségével, a lengyel artista dinasztiából származó, régebben lábzsonglőr számmal fellépő Richter Alenával 42 éve élnek boldog házasságban, és társai egymásnak a porondon is. Bejárták Európa főbb cirkuszait, többek között a francia Cirque Medranónál 12 szezonon át láthatta őket a közönség. Gyermekeik, Richter Szebasztián és Richter Krisztián is az artistaművész hivatást választották.

Miska és Alena nyolc bájos uszkár kutyusukkal a feltétlen bizalmon és szereteten alapuló játékosságot mutatják be a Fővárosi Nagycirkusz porondján.

B MŰSOR

VERES DUO

VERES HENRIK ÉS VERES PATRIK

ZSONGLŐRSZÁM

Veres Henrik harmadik generációs cirkuszművész 12 éves korában kezdte el gyakorolni a zsonglőrködést, amire elsősorban hobbiként tekintett, de hamarosan a szenvedélyévé és életstílusávávált. 14 évesen lépett fel először a nagyközönség előtt produkciójával.

Később bejárta a világot, fellépett Európa tizenkét országában, valamint New Yorkban, Miamiban, és Dubaiban.

Az elmúlt évtizedben különféle cirkuszfesztiválokon, versenyeken is részt vett: 2009-ben elnyerte Angliában a "Best Ground Act Award"-on az év legjobb talajszámának járó díjat, amit az angliai Cirkuszbarátok Egyesülete adott át. 2012-ben Ezüst-díjat kapott a francia Feux De La RampeVarietés fesztiválon, valamint "Public's Choice Award"-díjat kapott Hollandiában a Circus Sijm műsorában. Két évvel később az ukrajnai "Golden Trick of Kobzov" cirkuszfesztiválon is részt vett.

2018-tól a Cirque du Soleil műsoraiban *(Viaggio és Sonor)* lépett fel zsonglőrszámával, 2019-ben már testvérével, Veres Patrikkal közösen varázsolták el a közönséget egy új zsonglőrduó felállásban a humoros-kalandos hangvételű *Viaggio* műsorban, ahol a zsonglőrködés mellett egy képzeletbeli mesevilág testvérpárosát is alakították. Nem volt nehéz dolguk, hiszen a való életben is ugyanilyen vidám, nagy energiájú testvérduóként élik az életüket.

Miután végeztek a Cirque Du Soleil-es turnéjukkal, 2019 karácsonyán összeállították saját, egyedi ötletű zsonglőrduó számukat, amellyel Németországban a Passauer Weihnachtcircus karácsonyi műsorában debütáltak, ahol a közönségtől sok pozitív visszajelzést kaptak.

Idén a Fővárosi Nagycirkuszban ugyanezzel az új zsonglőrszámmal fognak fellépni. Küldetésük, hogy ezekben a nehéz időkben is mosolyt tudjanak csalni a közönség arcára.

KÖNYÖT DAVID ÉS SCHNELLER ANCSA

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

BOHÓCSZÁM

Könyöt David nagyapja, Könyöt Sándor a Fővárosi Nagycirkusz eredeti épületének neves igazgatója volt, dédnagyapját, Könyöt Lipótot a magyar cirkusz atyjának hívták. A családnak származása miatt az 1930-as években külföldre kellett menekülnie. David Angliában született, családja angol cirkuszokban lépett fel, majd bejárta a világot, több családtagja is az amerikai Ringling Cirkusznál kötött ki.

David 27 évvel ezelőtt házasodott össze feleségével, a tehetséges zsonglőr Annával, a Schneller, Picard és Eötvös cirkuszi dinasztiák tagjával, akivel azóta közösen lépnek fel clown- és comedy-számaikkal. Bejárták Európa cirkuszait és színpadait, valamint Ázsiában is több alkalommal felléptek. Rendszeresen szerepelnek színházakban is, ugyanis ők nemcsak bohócok, hanem komikus színészek, karakterek is. Angliában négyszer nyerték meg a rangos Comedy Award-díjat, ami a legjobb komédiásoknak jár. Cirkuszművészeti munkásságukat a Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztiválon és a Varsói Nemzetközi Cirkuszfesztiválon is elismerte a szakmai zsűri.

A zene fontos helyet foglal el gazdag repertoárjukban, David sok hangszeren játszik, ráadásul két trombitát is meg tud egyszerre szólaltatni, amire manapság már kevesen képesek.

Lányuk, a 22 éves Könyöt Lili nemcsak artistaművész, hanem zeneiskolába is járt, ahol énekelni és zenélni tanult. *Dinasztiák* című műsorunkban énektudásával kápráztatja el a nagyérdeműt.

POM POM

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

SZABÓ LÁSZLÓ

BOHÓCSZÁM

Szabó László a Schlingloff artista család tagja. A família a háború előtt a Hergott családdal együtt üzemeltette a Hergott Cirkuszt, amit elvettek tőlük az államosítás során. László édesanyjának mind a kilenc testvére az artistapályát választotta. László Budán nőtt fel a nagyszüleivel, mert a szülei Európa cirkuszainál turnéztak. Nem szánták artistaművésznek, ezért vendéglátóipari iskolát végzett, majd Németországban dolgozott. 28 éves volt, amikor kiment Angliába a nagynénjéhez, akinek saját cirkusza volt. Azonnal visszarántotta magához a cirkusz világa.

Először a hangpultban dolgozott, majd poháregyensúlyozó komikusszámmal és tányérszámmal lépett fel, 1995-től ő lett a társulat bohóca. Nagybátyja édesapja, Spider Austin volt a példaképe, akit személyesen ismert, és sok időt töltöttek együtt. Bejárta Európát: a Passaui Közönségdíjas nevettető 22 év után tér vissza a Fővárosi Nagycirkusz porondjára. A nagy repertoárral rendelkező, pantomim elemeket is felvonultató művészt sokan interaktív bohócnak nevezik, ugyanis rengeteget kommunikál a közönséggel. Hitvallása szerint: *„Tisztelni kell és nem szabad hülyét csinálni a közönségből”.*

FLYING WEISS JUNIOR

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

BLAHA ATTILA PARAIZO-BLAHA ZSUZANNA, FABIO PEREIRA PARAIZO, MOLNÁR GRÉTA ÉS SZEKERES MIREYA

FLIEGENDE CSOPORT, LENGŐTRAPÉZ SZÁM

A Weiss Junior fliegende csoport 2005-ben alakult. Csoportnévként nagypapájuk vezetéknevét választották, hálájuk jeléül a sok támogatásért, amit tőle és a szüleiktől kaptak. A hattagú csoport – akik közül öten testvérek – eleinte deszka- és hintaszám-kombinációval lépett fel. A legidősebb testvér, Blaha László 14 évesen került be az egykori Lukács deszkacsoportba. Főbb trükkjei a szaltó hármas kolonira és a tandem, amit két emberre is próbáltak. Elismert artistaművészekkel dolgozott együtt, majd a Sallai Mihály által tanított Jumping Boys keresztdeszkaszám obermannja volt. Blaha Attila és testvére, Dániel délutánonként Ócsai Gáborhoz járt akrobatikát tanulni. Lánytestvérük, Paraizo-Blaha Zsuzsanna az Állami Artistaképző Intézet sitz osztályában végzett a Mol-to csoportban, tanárai Molnár László és Tóth László voltak. Legkisebb lánytestvérüket, Anettet a csoport megalakulásakor ragadta magával a cirkusz világa.

Közös álmuk volt egy fliegendeszám létrehozása, amire egy olaszországi turnéjuk során nyílt lehetőségük. Ott ismerték meg Zsuzsanna későbbi férjét, Fabio Pereira Paraizót, akivel 2008-ban kezdték el a közös próbákat. Egy évvel később már ezzel a zsánerrel léptek fel, fliegende tanítójuk, Fabio pedig 2010-ben csatlakozott hozzájuk. A csoport bejárta Európát, és a Közel-Keleten is sikereket aratott.

A családtagokból álló és a Baross Imre Artistaképző Intézet diákjával, Molnár Grétával kiegészült egyetlen magyar fliegendecsoport lélegzetelállító számában az egymás iránti bizalom és a generációkon átívelő, biztos tudás tükröződik.

A MŰSOR

DUO FOSSETT, MARTON LENKE ÉS SZABÓ LILLA

KARUSSZEL SZÁM

Először a Fővárosi Nagycirkusz újranyitásának 50. évfordulóját ünneplő gálaműsorra alakult meg a Duo Fossett – Krich Noémi és John Laci Fossett – valamint Marton Lenke és Szabó Lilla artistaművészekből egy bámulatos csapat, akiket Pósvai Zoltán készített fel.

A Duo Fossettet a magyar közönség először a *Tündértánc – Nővarázs* című műsorban láthatta hengeperzs számukkal. Krich Noémi Magyarországon született és nőtt fel, majd a Baross Imre Artistaképző Intézet befejezése után Angliában kezdte el artista pályáját. Ott ismerkedett meg partnerével, akivel nemcsak a levegőben, de a való életben is egy párt alkotnak. John Laci Fossett apai ágról egy több generációs angol artista család sarja, gyerekkora óta tudja, hogy családja nyomdokaiba fog lépni.

Marton Lenke tizenkét évvel ezelőtt végzett Szabó Lillával a Baross Imre Artistaképző Intézetben karusszel számmal. Lenke 2012-ig ezzel a zsánerrel lépett fel, utána a Magyar Nemzeti Cirkusznál légtornász- és lovas zsoké számmal varázsolta el a nagyérdeműt. 2012-ben a Monte-carlói Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Arany-díjat nyert a Richter csoporttal.

VARGA RIKO MANUEL ÉS VARGA VANESSZA

A MŰSOR

ZSONGLŐRSZÁM

Varga Riko Manuel és Varga Vanessza többgenerációs artista családba születtek, a Varga és az Ádám cirkuszi dinasztiák leszármazottai. A Magyar Vargas Nagycirkusz társulatának tagjai. Varga Riko Manuel hatéves kora óta több cirkusz porondján szerepel nagy sikerrel. Kisgyermekkorában vált szenvedélyévé a zsonglőr zsáner. Mesék helyett is a leghíresebb zsonglőrök produkcióit nézte, a trükköket pedig szülei segítségével és rengeteg gyakorlással sajátította el. Bár még csak tizenkét éves, 2018-ban a Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál fiatal tehetségeket felvonultató Newcomer Show-jában Különdíjat nyert. A 2020-as budapesti seregszemlén ismét Különdíjjal ismerte el a zsűri, valamint ő nyerte a Newcomer Show Arany-díját is. A II. Oroszországi Nemzetközi Gyermek és Ifjúsági Cirkuszfesztivál egyetlen magyar résztvevőjeként Bronz- és Különdíjat kapott a 26 tagú nemzetközi, szakmai zsűri döntése alapján.

DONNERT RYAN ÉS SZÉCSÉNYI ANNA

A MŰSOR

GÖRKORCSOLYA SZÁM

Donnert Ryan a Baross Imre Artistaképző Intézet Szakgimnázium végzős növendéke, ahol az akrobatika mellett a görkorcsolya a másik zsánereszáma – , utóbbival kápráztatja el a Fővárosi Nagycirkusz közönségét partnerével, Szécsényi Annával, aki szintén az artistaképző növendéke. Lendületes, gyors számuk cseppet sem veszélytelen, ugyanis egy kicsi asztalon pörögnek egyhelyben, miközben különböző akrobatikus elemeket mutatnak be.

Ryan kétévesen lépett fel először közönség előtt szülei – Donnert Károly és Donnert Ildikó – görkorcsolyaszámában. Az artistaképzős műsorokon kívül ez lesz az első önálló fellépése a Fővárosi Nagycirkuszban. Dédszülei, a 2 Donnert – Donnert János „Szandi" és Donnert Jánosné Czirják Katalin – szabadidomítással, míg nagyszülei – Kellner Mária és Donnert Károly – a 4 Dunai lovas zsonglőr csoporttagjaként léptek fel ötven évvel ezelőtt a Fővárosi Nagycirkusz új épületének ünnepi műsorában. A Donnert család több mint 125 éve foglalkozik cirkuszművészettel.

DONNERT CSALÁD

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

DONNERT RICHÁRD, DONNERT ARNOLD, IFJ. DONNERT ANTAL és SANDULESCU EMILIA

LOVASAKROBATA SZÁM

Donnert Richárd egy régi cirkuszi dinasztia nyolcadik generációs tagja: a Donnert-család elsősorban állatszelidítő és lovasakrobata produkcióival vált világhírűvé. Richárd először 13 évesen lépett fel a manézsban édesanyjával egy zsonglőrszámban. Hét éven át kápráztatta el a cirkuszrajongókat ezzel a zsánerrel, majd lovasakrobata vált belőle, és öccseivel átvette édesapja, a Hortobágyi Károly-díjjal kitüntetett id. Donnert Antal lovasakrobata produkcióját. A számmal Richárd, Arnold, az ifj. Antal és Sandulescu Emilia bejárta Európa legnagyobb cirkuszait (Circus Krone, Circus Benneweis, a párizsi Cirque d'Hiver). Művészeti teljesítményüket a cirkuszművészeti szakma 2012-ben a Massyi Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Ezüst-díjjal, 2013-ban a Monte-carlói Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Bronz-díjjal, a Prágai Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Ezüst-díjjal ismerte el. Díjnyertes produkciójukkal most a Fővárosi Nagycirkusz közönségét ejtik ámulatba.

FÁBIÁN ATTILA

C MŰSOR

HANDSTAND SZÁM

Fábián Attila négyéves korában kezdett szertornázni, amit 18 éven át válogatott szinten űzött. 2008-ban kezdett el artistának tanulni, első fellépésére két évvel ezután került sor. Kezdetben duo hand to hand számmal lépett fel, miközben felépítette a szóló handstand számát. 2019-ben elvégezte a Baross Imre Artistaképző Intézet felnőtt képzését.

„Azért dolgozom ezzel a zsánerrel, mert a tornában is rengeteg kézenállásos pozíció volt, vagy az indított elem is a kézenálláson keresztül vezetett a kivitelezéshez, így magától értetődő volt a választás. A számom jellegzetessége a tornászos mozdulatok és a tökéletes kézenállás.
Az elmúlt öt évben Angliában, Ausztriában, Németországban, Korzikán, Olaszországban, Belgiumban, Lengyelországban és Magyarországon is felléptem."

SZULITA ÉS DENNIS

C MŰSOR

SZEKRÉNYES SZULITA ÉS KISS DENNIS

KÖTÉLSZÁM

Szekrényes Szulita és Kiss Dennis artistaművészek az első magyar LED-fényes légtornászok Európában. 2014-ben robbantak be különleges és egyedileg megtervezett LED-es, fénylő kosztümjeikben. Az volt a céljuk, hogy kitűnjenek a tömegből, amit hosszas tervezés után sikerült is megvalósítaniuk. Már több mint tíz éve társai egymásnak a porondon, és tizenöt éve alkotnak boldog szerelmespárt.

A Baross Imre Artistaképző Intézetben 2009-ben fejezték be nyolcéves tanulmányaikat, és azóta világszerte kápráztatják el a nagyérdeműt különleges LED-fényes produkcióikkal.

A Budapesti Tavaszi Fesztiválon debütáltak először LED-légtornász produkciójukkal a Wonderland Show Company rendezésében. Több hónapon át vendégszerepeltek Németország egyik legszínvonalasabb Fantissima Dinner Show-jában, ezt követően Stuttgartban a Friedrichsbau Varietében, ahol a világ leghíresebb illuzionistái között ők voltak az extra LED-légtornász produkció.

Sok helyen felléptek már, például Indiában, különböző rendezvényeken, esküvőkön, varietékben, parkokban, Európa legnagyobb karácsonyi eseményén a Londoni Winter Wonderlandben, fesztiválokon, a magyar Petőfi Zenei Díj gála műsorában, és nem utolsó sorban cirkuszokban például Moscow, Baldoni, ahol elnyerték a közönség tetszését. Ebből adódóan is nagyon büszkék az olaszországi Nemzetközi Cirkuszfesztiválon elnyert Közönségdíjukra, illetve a zsűri különdíjára is. Részt vettek az első brazíliai Nemzetközi Cirkuszfesztiválon is, ami szintén nagy elismerés számukra.

Legnagyobb örömük, hogy végre a Fővárosi Nagycirkuszban is elkápráztathatják a magyar közönséget egyedi és modern LED-es produkciójukkal.

ROLLING WHEELS

A MŰSOR

NÉMETH ZSÓFIA ÉS NAGY FERENC

„RÖHNRÁD", DUPLAKARIKA-SZÁM

Németh Zsófia és Nagy Ferenc a Baross Imre Artistaképző Intézetben találkozott, ahol 2009-ben végeztek röhnrád szakon. Ezután vette kezdetét varázslatos utazásuk, Európa, majd később a világ különböző színpadain, cirkuszaiban léptek fel. Részt vettek a 2012-es Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztiválon, az ukrajnai Golden Trick of Kobzovon, és megmérettettek a Spanyolországban megrendezett 7th International Circusfestival of Albacetén. Utóbbiról egy Ezüst-díjjal tértek haza. A duó a Németországban népszerű zsánert a cirkusz világán keresztül megismerve, a sportág hagyományaitól elrugaszkodva sajátította el, így a megszokottól eltérő funkciókkal és dinamikával ruházták fel ezt a különleges rekvizitet.

FÖLDVÁRY BALÁZS

B MŰSOR

CYR-KERÉKSZÁM

Földváry Balázs pályafutása a Baross Imre Artistaképző Intézetben kezdődött, ahol kitanulta többek között az akrobatika, a tánc, a pantomim és a zsonglőrözés művészetét. Négy barátjával tökéletesre fejlesztette BMX-tudását, majd a diploma megszerzése után közös BMX-, valamint ugrókötél-produkciókkal járták a világot. Balázs 24 éves korában kezdett szólókarrierbe. A BMX-száma mellett létrehozott egy Cyr-kerék és egy rönhrád produkciót. 2004-óta a világot járva e három műfajban kápráztatja el a közönséget. Munkásságáért Porond Ifjú Csillaga-díjjal tüntették ki. Legutóbb a *Puskás* című musicalben láthatta a közönség egyetlen artistaművész-szereplőként.

FODOR FELÍCIA

C MŰSOR

GURTNISZÁM

A 26 éves Fodor Felícia hároméves korában kezdett ritmikus gimnasztikázni, majd 14 évesen felvételt nyert a Baross Imre Artistaképző Intézetbe. Elvégezte az iskola művészképzőjét is.

Az artistaképzőben négyes trapézt és gúlát gyakorolt, tanárai Molnár László és Ócsai Gábor voltak. Végül mégis a gurtni zsánernél kötött ki. Az alaptechnikát a francia Gabriel Tramullas-tól tanulta, majd több tanár is foglalkozott vele, valamint saját magát is fejlesztette. Az iskola befejezése után először Magyarországon lépett fel, majd az utóbbi négy évben Angliában.

Azért választotta a gurtnit fő számának, mert ez inkább a férfiak zsánere, így különlegesebb, hogy nőként csinálja. Kihívást jelent számára, hogy olyan szintre tudja fejleszteni a tudását, ami vetekszik a férfiakéval.

„Szeretem a számomban, hogy könnyed, nőies és légies, nincsenek kötöttségek, relatíve szabadon lehet szárnyalni."

BAKK DIÁNA

C MŰSOR

RÚDSZÁM

Bakk Diána 2007-ig járt a Baross Imre Artistaképző Intézetbe, majd folytatva tanulmányait a Magyar Cirkusz és Varieté Vállalat alkalmazásában duo perzs számmal debütált. Később obermannként dolgozott a Trio Powerline erőemelő formációban, ami által lehetősége adódott Monacóban, Olaszországban és az Emirátusokban szórakoztatni a nagyérdeműt.

2012-ben került Simet László egyedülálló, világszenzációs halálkerék produkciójába; öt éven keresztül tizenegy méter magasból élvezhette a tapsot. Lehetősége volt a legjobbtól tanulni, első közös fellépésükre a Cirque du Soleil színpadán került sor, és Amerika legnagyobb cirkuszában, a Ringling Bros. and Barnum & Baileynél fejezék be a közös munkát.

Ez idő alatt szeretett bele a rúdtánc varázslatos világába, és elhatározta, hogy szólókarrierbe kezd. Műsorszámában az akrobatikus elemek a finom nőies mozgással keverednek. A szám különlegessége, hogy nemcsak a rúdon, hanem a rúd tetején három méter magasban kéz- és fejegyensúlyozó trükköket is bemutat mindezt biztosítókötél nélkül, ami egyedülálló a világon.

Szólókarrierje elindítására a legkiválóbb hely és alkalom adódott: a XIII. Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál műsora. Innen egyenes út vezetett a Spanyolországi Nemzetközi Cirkuszfesztiválra, ahol média-, illetve közönségkülöndíjjal jutalmazták. Ugyanezzel a produkcióval vendégművészként lépett fel egy luxus tengerjáró hajón Dubajban, majd később a németországi Wintergarten Varietében, itthon pedig a méltán színvonalas Budapest Varieté fellépője volt.

"Megtiszteltetés számomra, hogy a nehéz 2020-as év után ismét porondra léphetek a Fővárosi Nagycirkuszban."

ID. „NEREUS” NAGY LAJOS

C MŰSOR

HANDSTAND SZÁM

Tornászból lett légtornász és kézegyensúlyozó művész. Mindössze két szezont töltött Magyarországon, élete nagy részében külföldön lépett fel.

Első feleségétől, Gál Évától két gyermeke született, akik szintén az artista pályát választották, a Párizsi Nemzetközi Cirkuszfesztiválon mindketten Ezüst-díjat nyertek. Második feleségétől szintén két gyermeke van.

A jelenleg is aktív, 71 éves artistaművész két humoros egyensúlyozó számmal járja a világot. Hobbija a faszobrá-szat. Munkáját többek között Szocialista Kultúráért kitüntetéssel, Jászai Mari- és Hortobágyi Károly-díjjal, valamint a szirakúzai Comedia Festival II. helyezésével ismerték el.

DUO JUDERTO

BISTEI JUDIT ÉS KÖKÉNY GÁBOR

GURTNISZÁM

Bistei Judit és Kökény Róbert nyolcadik éve alkotnak egy párt az életben és a porondon is. Magánéletünk és a művészet teljes összefonódása, illetve a levegőszámok iránti szeretetük inspirálta aerial straps duójuk megalkotását.

Első koreográfiájuk porondra állításában, felkészítő tanárként, valamint koreográfusként rendkívül fontos szerepet töltöttek be a *Dinasztiák* című műsorunkat is rendező artistaművészek, Füzy Anita és Kranitz Krisztián. Először a XII. Budapesti Nemzetközi Cirkusz Fesztiválon, a Fekete Péter által rendezett *Lyrical Circus Late Night Show*-ban mutatták be sorsuk által ihletett produkciójukat.

Természetesen, ahogy történetünk fejlődik évről évre, úgy produkciójuk is időről időre változáson megy keresztül.

A Baross Imre Artistaképző Intézet légtornász szakán megszerzett hivatalos képesítésünk után folyamatosan óceánjáró hajók produkcióiban vesznek részt. A hazai közönség legutóbb a 2020-ban megrendezett Budapest Varieté színpadán láthatta őket.

ÁDÁM CSALÁD

ÁDÁM KRISZTIÁN, ÁDÁM RUDOLF JUNIOR, ÁDÁM ANGELINA, ÁDÁM SZKÁRLETT

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

LOVAS-ZSONGLŐR SZÁM

Az Ádám cirkuszi dinasztia összes tagja 200 évre visszamenőleg artistaművész volt. A család nyolcadik generációs tagja, a Porond Ifjú Csillaga-díjjal kitüntetett Ádám Krisztián, a Magyar Nemzetközi Utazó Nagycirkusz igazgatója halálkerék és magasdrót számával már tíz országban vendégszerepelt. Bátorságát dédnagyapjától, Martinitól örökölte, aki a mai napig az egyetlen ember, akit Magyarországon ágyúból lőttek ki.

Ádám Krisztián ezúttal egy családi lovas-zsonglőr produkcióval lép fel a Fővárosi Nagycirkuszban édesapjával és testvéreivel. Ádám Rudolf Junior már 12 évesen hat buzogánnyal zsonglőrözik testvérével az ügető lovak hátán. Ádám Angelina a hulahopp produkciójából mutat be egy részletet lóháton. A család legifjabb tagja, a 11 éves Ádám Szkárlett szintén részt vesz a lovas produkcióban.

VÁRADI NÁNDOR ÉS BOIACHIN DIANA

C MŰSOR

ZSONGLŐR SZÁM

A Porond Ifjú Csillaga- és többszörös cirkuszfesztivál-díjas Váradi Petruska Nándornak és feleségének Boiachin Dianának több közös artistaprodukciójuk van: levegő-, emelő-, és zsonglőrszámok. *Dinasztiák* című élő, online műsorunkban zsonglőrszámunkkal fogják elvará-zsolni a közönséget.

Nándor a híres Váradi-Weisz artistacsalád negyedik generációs tagja. *„A jelenlegi, Füzy Anita ötlete alapján, Hernitz Albert által koreografált magyaros, temperamentumos zsonglőrszámunk méltó módon képviseli elődeim, a Váradi ugródeszkacsoport szintén magyaros és temperamentumos számát”* – vallja Váradi Nándor. A cirkuszi szakmát nagypapájától, a Jászai Mari-díjas, Érdemes Művész, Magyar Arany Érdemkereszttel kitüntetett világhírű artistaművésztől, Váradi Weisz Nándortól és a szüleitől tanulta. Tanulmányait a Baross Imre Artistaképző Intézettel párhuzamosan a Magyar Táncművészeti Főiskola gimnáziumában végezte el.

Boiachin Diana a sport világából érkezett a cirkusz világába, tanulmányait a Mol-dáv Testnevelési Főiskolán végezte. 2015-ben a család ötödik generációja is megszületett, kislányunk, Luna is játékosan részt vesz a próbákon.

Főbb elismeréseik és kiemelkedőbb fellépéseik:

· 2011 Saint Paul les Dax Festival – Club du Cirque különdíj
· 2011 Hippodrome Circus – Anglia
· 2012 European Circus Festival Liege – Ezüst-díj, Belgium
· 2012 Cirkus Arnardo – Norvégia Nemzeti Cirkusza
· 2012 17th International Circus Festival Enschede – Ezüst-díj, Hollandia
· 2014 Porond Ifjú Csillaga-díj
· Cirque Alexandre Bouglione – Belga Nemzeti Cirkusz
· 2015–2017 Cirque Imagine – a franciaországi Lyon városának legjobb varietéje
· 2018 Cirkus Arnardo és Cirkus Arena (Észak-Európa legnagyobb cirkusza) – Dánia és Grönland
· 2019 Cirque Alexandre Bouglione, Buglione Cirkusz Fesztivál – Arany-díj
· 2020 Susy Eötvös Cirkusz – Magyarország

IFJ. NAGY LAJOS ÉS VARGA ANGELIKA

B MŰSOR

TÁNYÉRSZÁM

Ifj. Nagy Lajos, a Porond Ifjú Csillaga- és Hortobágyi Károly-díjas artistaművész, Nereus Lajos néven vált ismertté. Mivel szülei és nagypapája is artistaként tevékenykedett, beleszületett a cirkusz varázslatos világába. A cirkuszi akrobatikában a görgőn át egészen a kézenállásig mindent kipróbált, de végül választása a zsonglőr zsánerre esett.

Körülbelül tízéves lehetett, amikor szülei a híres Fudi és Susan zsonglőrduóval dolgoztak. Lajos ámulattal nézte produkciójukat, ennek hatására kezdett el intenzíven gyakorolni.

Tizenhárom évesen Dél-Afrikában már egy teljes szezonban fellépett. Tizennégy évesen már Ezüst-díjat nyert a rangos párizsi cirkuszfesztivá-lon, a Festival Mondial du Cirque de Demain-en. Később a Varsói Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Ezüst, a Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Bronz-díjjal jutalmazta őt a zsűri.

Számos neves helyen megfordult, többek között: Wintergarten Variete Berlin, Friedrichsbau Variete (Stuttgart), Royal Palace (Kirrwiller), Apollo Variete (Düsseldorf), Cirque d'Hiver (Párizs), valamint Royal Caribbean Cruises, Costa Cruises, Queen Mary 2 óceánjárók.

2014-ben majdhogynem kettétört a karrierje. A kezével egészségügyi probléma adódott, abba kellett hagynia a szeretett zsonglőrködést, ami nagyon fájt a szívének és nagyon nehéz volt a lelkének. Sok orvosi vizsgálat és két műtét után minden reménye elszállt. Három év csend következett. Mivel nagyon hiányzott neki a porond, a buzogányok, labdák és karikák helyett tányérokat vett elő: tíz karika helyett tíz tányért. Egy év alatt összeállította tányérforgató számát, amellyel Norvégia, Hollandia, Svájc és a magyar Richter Flórián Cirkusz után most a Varga Angelikával a Fővárosi Nagycirkusz közönségét örvendezteti meg.

Angelika a Baross Imre Artistaképző Iskolában végzett akrobatika és légtorna szakon, az elmúlt években tökéletesre gyakorolt ostor számával nyűgözte le a közönséget és a tévénézőket. A cirkuszi szakmában különlegesnek számít, hiszen ezt a számot férfiak szokták művelni.

GYÖRGY TIBOR

C MŰSOR

CYR-KERÉKSZÁM

A 22 éves György Tibor családjában elsőként és egyedüliként 2009-ben kezdte meg tanulmányait a Baross Imre Artistaképző Intézetben, ahol 2019-ben végzett. Két zsánert tanult az iskolában, a szabad létra elsajátításában Tóth Edit tanárnő nyújtott számára hatalmas segítséget. A másik zsánere a cyr kerék, amihez Alexis Molina Altunaga nyújtott támogatást. *„Mindkét zsánerem szerelem volt első látásra, amikor láttam őket a porondon, azonnal tudtam, hogy én is ezt akarom csinálni, ezek jelentik számomra az igazi önmegvalósítást."* Karrierje során több színpadon megfordult, többször fellépett a Fővárosi Nagycirkusz porondján különböző előadásokban, rendszeres fellépője volt a Sziget Fesztiválnak, valamint a pápa előtt is megmutatta tudását a Vatikánban.

TRIO BOKAFI

BOROS GÁBOR, MOHÁCSI LEONA ÉS TÓTH JÁNOS

A MŰSOR

DESZKASZÁM

A Porond Ifjú Csillaga-díjas Boros Gábor 1993-ban végzett a Baross Imre Artistaképző Intézetben a Hunor Jr. csoport tagjaként. Levegő (sitz) és ugródeszka számukkal a Párizsi Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Ezüst-díjat és Közönségdíjat kaptak.

1995-ben saját ugródeszka csoportot alapított Savaria néven, majd 1999-ben létrehozta az azóta folyamatosan aktív és sikeres Trio BOKAFI ugródeszka csoportot. A csoport több évre előre lekötött szerződésekkel rendelkezik. Boros Gábor új partnerekkel lép fel – Mohácsi Leonával (18) és Tóth Jánossal (32) – akik a harmadik generáció a trió pályafutásában.

A szám specialitása a hármas szaltó, amelyet különböző akrobatikus és látványelemekkel kötnek össze. A csoport 2009-ben a Holland Nemzeti Cirkuszban Ezüst-díjat, majd pár év múlva első helyezést ért el. 2010-ben elnyerték Franciaországban az 5. Festival Mondial Du Music-Hall 2. helyezését.

Boros Gábor büszke rá, hogy ők voltak az elsők, akik ugródeszkaszámmal léptek fel a Palazzo Varietében. Ezen kívül felléptek a Circus Roncallinál, a Circus Krone-nél, a Circus Barumnál, a Circus Benneweisnél, a Circus Nocknál, az Arlette Grüssnél, a Circus Dreamsnél, a Blackpool Tower Circusnál, valamint a leghíresebb varietékben, gálákon és televíziós műsorokban.

ÁLLANDÓ FELLÉPŐ

SILVER POWER

FÜZY ANITA ÉS KRANITZ KRISZTIÁN

ERŐEMELŐ SZÁM

A Dinasztiák című műsor rendezői artistaként is a porondra lépnek. Füzy Anita és Kranitz Krisztián mindketten szertornászként kezdték pályájukat, majd a Baross Imre Artistaképző Intézetben tanultak tovább. Anita hét évig volt a Donnert zsonglőr-lovasakrobata csoport tagja, majd levegőkarika-, kötél- és tissue számokkal lépett fel. Krisztián az artistaképzőből a Silver Troupe csoport oroszrúddobó-számával került ki. 2006-ban egymásba szerettek, és közös erőemelő produkciót hoztak létre Silver Power néven. 2009-ben a saint-paul-lès-dax-i Cirkuszi Művészek Nemzetközi Fesztiválján első helyezést értek el. 2010-ben ismét Franciaországban, a Cap Dumont-i Fesztiválon harmadik helyezettek lettek. 2016-ban a Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztiválon a bronzérem mellett két különdíjjal jutalmazták őket. 2019-ben a Minszki Nemzetközi Cirkuszfesztiválon szintén különdíjat kaptak, Magyarországon pedig Hortobágyi Károly-díjjal ismerték el munkásságukat.

Magas színvonalú erőemelő produkciójuknak külön mondanivalót ad a nemek közötti különbség: a nyers erő és a mozdulatok finomságának keveredése formálja egyedivé előadásmódjukat. Szobrokat testesítenek meg, amik életre kelnek, miközben megjelenítik a férfi és nő közötti kapcsolatot.

A MŰSOR

RICHTER SZEBASZTIÁN ÉS EÖTVÖS KRISZTINA

"QUICK CHANGE" GYORSÖLTÖZŐ SZÁM

Richter Szebasztián, a világhírű Richter cirkuszi dinasztia hetedik generációs leszármazottja párjával, a szintén világhírű Eötvös dinasztia sarjával, Eötvös Krisztinával együtt eddig több mint ötven országban adták elő izgalmas gyorsöltöző számukat.

Richter Szebasztián zsonglőrként kezdte pályafutását, később Richter Flóriánnal közösen lovasakrobata számban lépett fel. Eötvös Krisztina 19 éves korától kezdve trapézon kápráztatta el a nagyérdeműt, közösen tizennyolc éve járják a világ neves színpadait és manézsait. Gyorsöltöző számukkal több nemzetközi cirkuszfesztiválon is sikert arattak.

DITTMÁR LAIDO

B MŰSOR

ZSONGLŐRSZÁM

Dittmar Laido többgenerációs magyar–orosz artista családba született, így már hatéves korában közönség elé állt. Mivel zsonglőr nem volt a családban, autodidakta módon tanulta a zsánert, majd Moszkvában, a Nikulin Cirkusz vendégeként a tanulás mellett rengeteg inspirációt is merített. Laido több világrekordot is megdöntött 10 és 11 karikával. Fellépett többek között Tokióban, a floridai Circus Sarasotában, Los Angelesben, Miamiban, New Yorkban, Tokióban, Vancouverben, Montrealban, Olaszországban, Németországban, Londonban és Dubaiban.

Gyakorlásról szóló 2015-ben megjelent könyvének szisztémáját több száz zsonglőr követi, valamint 2019 óta a kölni Cirkusz Iskola és Artista Centrum is tankönyvként kezeli.

2017-ben megkapta a Porond Ifjú Csillaga-díjat, majd leszerződött a világhírű Cirque du Soleil társulathoz, ahol az elmúlt három évét töltötte. A *„Corteo”* című műsor első magyar zsonglőreként bejárta egész Észak-Amerikát és Európát.

A Fővárosi Nagycirkusz *Dinasztiák* című műsorában debütál az új szólószáma, amelyben szakított a tradíciókkal, és az újcirkuszi vonalat megragadva egy zsonglőr álmát láthatjuk megvalósulni a színpadon. Egyedülálló trükkjei az ötvenes évek Amerikájának hangulatával tökéletes harmóniában egyszerre nyűgözik le és szórakoztatják a nagyérdeműt.

BODY TRAPEZE

B MŰSOR

VELLAI KRISZTINA ÉS BOGDÁN BETTINA

TRAPÉZSZÁM

A Body Trapeze a világon egyedülálló duett, amely 2006-ban debütált a híres Flic Flac cirkusz porondján Stock Bernadett és Tokár Edina előadásában. Különlegessége, hogy a trapéz nem egy élettelen tárgy, hanem egy emberi test, maga az egyik artista, amely együtt mozog partnerével.

Bogdán Bettina a Baross Imre Artistaképző Intézet egykori növendéke, aki 2013 óta légtornászként járja a világot. Részt vett többek között a montreáli La Tohu 2016-os szezonnyitó műsorában, illetve a 2017-es FINA világbajnokság záróceremóniáján.

Vellai Krisztina pályafutását táncosként kezdte klasszikus balett és show- moderntánc vonalon, majd 2017-ben kilenc hónapot töltött légtornászként levegőkarika számmal a Fővárosi Nagycirkuszban. 2018-ban debütált tissue szólószáma, amelyben bemutatja egyedi, 8 méteres leforgását, amellyel alig páran lépnek fel az egész világon. A budapesti és az astanai cirkuszfesztiválon Ezüst- és különdíjakat nyert. Azóta gálák, színházak, televíziós show-műsorok aktív fellépője New Yorktól Izraelig. Bár az utóbbi években szólókarrierjét építette, mindig szeretett duóban dolgozni. Bettinával tökéletesen kiegészítik egymást nemcsak levegőben, hanem a kreáció alatt az életben is.

Fogadják szeretettel a Body Trapéz-Next Generationt!

BIRITZ ÁKOS

A MŰSOR

GURTNISZÁM

Biritz Ákos a Baross Imre Artistaképző Intézetben végezte tanulmányait 2005 és 2013 között. Utolsó tanulmányi évében már a Fővárosi Nagycirkusz műsorában is fellépett, majd ezt követően a Recirquel társulat tagja lett. Gurtni szakon, Deltai Károly tanításainak köszönhetően sikeres szakvizsgát tett a Recirquel társulat *Cirkusz az éjszakában* című műsorában előadott gurtniszámával. Két éven át a Recirquel társulat állandó tagja volt, majd vendégművészként folytatta munkásságát a társulattal.

A Baross Imre Artistaképző Intézetben 2013 és 2014 között óraadó tanári pozíciót is betöltött gurtni szakon.

Első cirkuszfesztiválja a XI. Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztivál volt, amelyen a “L'Académie Fratellini's”, “Fabio Montico, the president of International Circus Festival city of Latina” különdíját érdemelte ki. Tehetségét 2016-ban Porond Ifjú Csillaga-díjjal ismerték el. 2016-ban részt vett a “The Golden Trick of Kobzov” V. Nemzetközi Cirkuszfesztiválon, ahol Bronz-díjas lett. Szintén 2016-ban a 18. Latinai Cirkuszfesztiválon vett részt. 2017-ben a X. Albacetei Nemzetközi Cirkuszfesztiválon képviselte hazáját. 2017-ben mutatták be a *Mi ez a cirkusz* című, artistákról készített dokumentumfilmet, amelynek egyik szereplője lett, valamint részt vett a FINA világbajnokság záróünnepségén. Ebben az évben, szeretett szülővárosától, Jászfényszarutól szakmai teljesítményét elismerő oklevelet kapott. Az utóbbi években óceánjáró hajón lépett fel gurtniszámával.

ZSILÁK OLIVÉR

C MŰSOR

ZSONGLŐRSZÁM

A Porond Ifjú Csillaga-díjjal kitüntetett Zsilák Olivér egy híres zsonglőr család harmadik generációs tagjaként látta meg a napvilágot 14 évvel idősebb nővérét követően. Nagyszülei, majd szülei, a Fudi és Suzy duó is nagy sikerrel járták a világot, így gyermekként sokat utazott. Kilenc évet élt az USA-ban. Hétéves kora körül kezdett zsonglőrözni édesapjával, az élő legenda Zsilák Györggyel, aki akkor már trióban dolgozott feleségével és lányával, Viktóriával.

Mivel a családban mindenki zsonglőrözött, Olivér is folyamatosan szerepelt és gyakorolt – nem volt kérdés, hogy ő is a zsonglőr zsánert választja. Ezzel párhuzamosan, magántanulóként elvégezte a Baross Imre Artistaképző Intézetet.

Tízévesen debütált a cirkuszban, majd az érettségit követően éveken át szólózsonglőrként dolgozott szerte a világban. Produkciója igen változatos, titka a gyorsaság mellett a különleges kéz- és lábtechnika.

2008-ban ismerte meg feleségét, Kodák Annát, akivel 2014 óta közös számokkal, illetve különleges, egész estés show-műsorukkal szórakoztatják az óceánjáró hajók közönségét. Jelenleg első gyermeküket várják.

TAKÁCS EDDIE

B MŰSOR

HANDSTAND SZÁM

A 31 éves Takács Edvárd először hatévesen lépett fel a manézsban handstandszámmal. Gyermekként is imádott játékból kézenállni, ezért kezdték el tanítani a szülei, akik szintén artistaművészek. Édesapja is kézenálló számmal lépett fel, édesanyja pedig kaucsukszámmal varázsolta el a nagyérdeműt.

Karrierjét Magyarországon kezdte, utána Romániába ment a családjával, ahol saját cirkuszuk lett, amivel később Ukrajnában, majd Oroszországban turnéztak. Azóta feleségével jártak már Angliában, Németországban, Bulgáriában, Hollandiában, Belgiumban, Szlovákiában és Izraelben. Takács Eddie handstandszámának különlegessége, hogy nem jön le minden trükk után, hanem percekig fent marad a pálcán.

TÓTH GABRIELLA

B MŰSOR

KÖTÉLSZÁM

Tóth Gabriella artista családból származik. Édesanyja Ócsai Böbe, Hortobágyi Károly-díjjal kitüntetett artistaművész, édesapja Tóth László artistaművész, aki jelenleg is a Baross Imre Artistaképző Intézet Szakgimnázium tanára.

Gabriella ikertestvérével, ifj. Tóth Lászlóval 1999-ben végzett a Baross Imre Artistaképző Intézetben görgő-emelő számmal. Gabriella akkor már gyakorolta a kötélszámát, amit Pósvai Zoltántól és Molnár Lászlótól tanult. Az artistaképző elvégzése után először testvérével görgő-emelő számmal léptek fel európai cirkuszokban, és közösen képviselték hazánkat a wiesbadeni Nemzetközi Ifjúsági Cirkuszfesztiválon.

Gabriella 2002-ben fogott szólókarrierbe lengő kötél számmal, majd óceánjáró hajókon egy duó tagjaként páros tissue-, trapéz-és levegőkarika számokkal varázsolta el a nagyérdeműt. Partnerével Dél-Amerika több pontján is nagy sikert arattak páros levegő aquatic show-számukkal. A Fővárosi Nagycirkuszban szóló kötélszámával lép fel a Dinasztiák című műsorban.

DUO LAMETH

A MŰSOR

NÉMETH BOGLÁRKA ÉS EDUARDO LAMBERTI

TRAPÉZSZÁM

A duó női tagja, a 32 éves Németh Boglárka gyermekkorában, egy cirkuszi előadás után határozta el, hogy artistaművész lesz. 2009-ben légtornászként végzett a Baross Imre Artistaképző Intézetben, ahol több zsánert is megtanult, például ug-ródeszka-akrobatikát Ócsai Gábortól és Váradi Nándortól, szóló lengőtrapézt, illetve karusszel számot Molnár Lászlótól, és tissue-t Bánfai Ágnestől. Az évek során különböző zsánerekkel szerepelt a Fővárosi Nagycirkuszban.

A duó férfi tagja, a 39 éves Eduardo Lamberti argentin és brazil artistaművészek gyermekeként egy tradicionális cirkuszi dinasztia ötödik generációs tagja.

Már kilencévesen közönség elé lépett, először akrobatikus, zsonglőr-, bohóc-, – majd később halálkerék-, fligende- és gurtniszámokkal. A dél-amerikai cirkuszok után 2009-től európai cirkuszokban folytatódott a karrierje, majd egy év múlva a Fővárosi Nagycirkuszban megismerte Boglárkát. Közös trapézszámukkal 2012-ben egy brazíliai színházi fesztiválon debütáltak, amellyel aztán számos európai cirkusz közönségét varázsolták el. 2015-ben Bronz-díjat nyertek az olaszországi Golden Circus Fesztiválon, három évvel később pedig két franciaországi cirkuszfesztiválon is – Festival du Cirque du Loiret, Festival du Cirque en Sarthé – bemutatkoztak.

Hét év után lépnek fel ismét a Fővárosi Nagycirkusz porondján, minden tudásukat és szeretetüket beleadva, hogy ismét elkápráztathassák a magyar közönséget.

EÖTVÖS DOBRITCH CHRISTOPHER

C MŰSOR

ILLÚZIÓSZÁM

Eötvös Dobritch Christopher anyai ágról a világhírű Eötvös cirkuszi dinasztia nyolcadik generációs tagja, apai ágról pedig Bulgária leghíresebb cirkuszi családjából, a Dobritch családból származik. Először tizenkét évesen, egy lovas zsonglőr produkcióval lépett a közönség elé. Eredetileg lovas produkciókra készült, majd golyóegyensúlyozó-számmal örvendeztette meg a nagyérdeműt. Három éve illúziószámmal varázsolja el a közönséget, miközben édesanyjával közösen vezeti az Eötvös Susy Cirkuszt.

Családjának már szinte minden tagja fellépett a Fővárosi Nagycirkuszban, ezért Christopher izgatottan és örömmel várja, hogy táncosokkal kísért izgalmas illúziószámával felléphessen Közép-Európa egyetlen kőcirkuszában.

VÁRADI EWA

B MŰSOR

LÁBZSONGLŐR SZÁM

Váradi Éva nagyapja, id. Weisz Nándor a sportból jött a cirkusz világába, majd megalapította saját családi cirkuszát. Az államosítás után gyermekeivel létrehozta a Váradi ugródeszka csoportot, amellyel győzelmet arattak a Moszkvai Cirkuszfesztiválon. Később a testvérek házasságai, gyermekeik által bővült tovább a világhírű Váradi csoport, amely a Fővárosi Nagycirkusz 1971-es nyitó gálaműsorában is fellépett. Az ünnepi alkalomra hároméves amerikai turnéjukról érkeztek haza, amit a világ legnagyobb cirkuszánál, a Ringling Cirkusznál töltöttek el.

A Porond Ifjú Csillaga-díjas Váradi Évát édesapja, ifj. Weisz Nándor ötévesen kezdte tanítani. Akrobatának készült és egy levegőszámot kezdett próbálni, ám tizenegy éves korában kiderült, hogy gerince nem alkalmas ezekre a zsánerekre. Édesapja egy gerincgyógyásszal kitalálta, hogy mi lenne számára a legmegfelelőbb, így vált belőle lábzsonglőr. Először tizennégy évesen lépett fel, és immár harminc éve varázsolja el Európa neves cirkuszainak közönségét.

Produkcióját a Daxi Nemzetközi Cirkuszfesztiválon és a Liége Európai Cirkuszfesztiválon is különdíjjal jutalmazta a cirkuszi szakma. Sokáig magyar kosztümben, magyar zenére lépett fel, de a Fővárosi Nagycirkuszban egy teljesen új, Audrey Hepburn színésznő ihlette koreográfiával lép a manézsba, amit direkt rá szabott a *Dinasztiák* című műsor egyik rendezője, Füzy Anita. Éva férjével, Donnert Richárddal közös quick change (gyorsöltöző) számával is fellép jubileumi műsorunkban.

DONNERT RICHÁRD ÉS VÁRADI EWA

B MŰSOR

"QUICK CHANGE" GYORSÖLTÖZŐ SZÁM

Váradi Éva és Donnert Richárd hat éve házasok és társai egymásnak a porondon is. Izgalmas, közös quick change (gyorsöltöző) számukban azt a megfejthetetlen talányt mutatják be, hogy egy hölgy hogyan képes egy pillanat tört része alatt egyik csodálatos ruhakölteményből a másikba bújni. Az ámulat garantált!

Műsorunkban Éva egy Audrey Hepburn színésznő által ihletett lábzsonglőr számmal, míg Richárd egy többszörös cirkuszfesztivál-díjas lovasakrobata produkcióval is fellép.

KLAUDIA DENVY
TAKÁCS KLAUDIA
HULAHOPP SZÁM

D MŰSOR

Klaudia Denvy a világhírű Eötvös és Picard cirkuszi dinasztiák tagjaként gyermekkora óta artistaként éli az életét, amelynek nagy részét Angliában és Belgiumban töltötte. A szülei tanították az artista szakma fortélyaira. 1992-ben kezdte a cirkuszi pályafutását hulahopp számával, majd a levegő zsánerek közül elsajátította a kötelet és a perzset, amelyekkel 1998 óta lép közönség elé.
Dinasztiák című műsorunkban látványos hulahopp számával igézi meg a magyar közönséget.

VERES ILLUSION
VERES NÓRA ÉS VERES ANTAL
ILLÚZIÓ SZÁM

Veres Antal nagyszülei a múlt évszázad elején még szekérrel járták a kisebb falukat és szórakoztatták a közönséget. Antal édesanyja rokonainak cirkuszánál nőtt fel, ahol megismerkedett Nórával. A gyermekkori barátságból később szerelem lett, amiből megszülettek gyermekeik, Henrik és Patrik, akik *Dinasztiák* című műsorunk „B" programjában Veres Duó néven léptek fel zsonglőrszámukkal.

Nóra és Antal az elmúlt harminc év során többféle zsánerszámmal is szórakoztatták a közönséget, de a görgő egyensúlyozó és a luftbalett volt a fő zsánerszámunk, amikkel 1997-ben artista vizsgát tettek az Állami Artistaképző Intézetben. Repertoárjukat komikus rongybaba- és hajlógó számmal is színesítették. Olyan különleges országokba is eljutottak mint Omán vagy a Feröer-szigetek.

A legnagyobb megtiszteltetés 2016-ban érte őket, amikor a Buxtoni Operaházban, a The International Brotherhood of Magicians 80. évfordulójára tartott gálaesten a világ leghíresebb bűvészei mellett léptek fel az est zárószámaként.

„Abban különbözünk a legtöbb illuzionistától, hogy én nemcsak eltüntetem és megjelenítem partnerem. Trükkjeink felépítése során felváltva gyors kiszabadulós és helycserés illúzió trükkökkel varázsoljuk el a közönséget. Showműsorunk repertoárjában megtalálhatók kisebb és nagyobb illúziókellékek is. A Dinasztiák *című előadásra is látványos elemekkel készülünk."*

DONNERT KATHY ÉS MARCELLO GIURINTANO
GÖRKORCSOLYA SZÁM

D MŰSOR

Donnert Kathy édesapja a világhírű tigrisidomár Donnert Károly volt, akit artistaművészként és emberileg is nagyra tartanak a cirkusz világában. *„Nagyon büszke vagyok rá! A szüleim által tigrisek mellett nőttem fel, ami számomra teljesen normális volt. Furcsa módon mégsem az idomítást választottam, hanem apukám édesanyja után a lábzsonglőrködést, amelyhez a technikai tudást volt férjemnek, Nereus Lajosnak köszönhetem."* Kathy húsz éven át járta ezzel a számmal a világot, neves varietékben és óceánjárókon lépett fel. 2012-ben Porond Ifjú Csillagadíjjal tüntették ki. Egy franciaországi szerződés során ismerte meg jelenlegi férjét, Marcello Giurintanót, aki egy olasz cirkuszi dinasztia leszármazottja, de nagypapája által magyar artista vér is folyik az ereiben. Marcello kilencéves korától nővéreivel lépett fel görkorcsolya számukkal, amellyel a világ számos neves helyén, többek között a Monte-carlói Nemzetközi Cirkuszfesztiválon is felléptek.

„Ebben a zsánerben a legjobbaknak számítottak. Velük ellentétben én harminc-évesen vettem fel először görkorcsolyát a lábamra, mindent nulláról kellett megtanuljak. Nagy kihívás volt számunkra, de mivel nagyon vágytunk rá, hogy közösen léphessünk fel, kitartással elértük a célunkat. Azóta szerepeltünk a Croatia's Got Talentben és olyan rangos varieték színpadain, mint a berlini Wintergarten Varieté, a frankfurti Tigerpalast Varieté, vagy a hamburgi Hansa-Theater Varieté."

BOIACHIN DIANA
LENGŐRÚD SZÁM

Boiachin Diana Moldovában született tornász szülők gyermekeként, így ő is nyolcéves korától tornázott. Első cirkuszi fellépésére tizennégy évesen került sor egy ugródeszka csoport obermannjaként.

Több zsánerben – perzs, knót, duó gurtni, duó emelő, russian cradle – és több partnerrel aratott sikerei után szóló karrierbe kezdett, miközben lediplomázott a Moldáv Testnevelési Egyetemen.

2011-ben a Cirque du Soleil is felkérte egy műsorába szóló karika számával, azonban vissza kellett utasítania, mivel aláírt szerződése volt Norvégiába, a Cirkusz Arnardohoz, ahol megismerkedett későbbi férjével, Váradi Petruska Nándorral. Közös magyaros zsonglőr számukkal a *Dinasztiák* című műsorunk „C" programjában is felléptek, Diana most viszont szóló levegő számával lép a porondra. *„Rengeteg helyen jártunk, sok díjat kaptunk, többször szerepeltem különböző országok televíziós műsoraiban, most pedig nagyon büszkék vagyunk rá, hogy a Fővárosi Nagycirkuszban léphetünk fel."*

Főbb cirkuszművészeti elismerések:
2011. Saint Paul les Dax Festival – Club du Cirque különdíj
2012. European Circus Festival Liege (Belgium) – Ezüst-díj
2012. 17th International Circus Festival Enschede (Hollandia) – Ezüst-díj
2019. Cirque Alexandre Bouglione, Buglione Cirkusz Fesztivál – Arany-díj

DUO EÖTVÖS – EÖTVÖS LÓRÁND ÉS WERTHEIM ADRIENN

ZSONGLŐRSZÁM

D MŰSOR

A Duo Eötvös zsonglőrduó tagjai Eötvös Loránd és felesége, Wertheim Adrienn 2006 óta lépnek fel közös produkciójukkal. Mindketten több generációs cirkuszi dinasztiák tagjai. Loránd nagyapja alapította az idén már 101 éves Eötvös Cirkuszt. Édesapja Eötvös József zsonglőr és gumiasztalakrobata, édesanyja Kraj Mária drótkötélegyensúlyozó, golyóegyensúlyozó és zsonglőr volt. Felmenői között az Eötvös családon kívül több híres magyar artista dinasztia tagjait is megtaláljuk. Édesanyja a Kraj, anyai nagyanyja a Donnert családból származik. Apai nagyanyja a Picard család szülötte, a tavaly áprilisban 102 éves korában elhunyt Elza néni volt, kinek ősei köztudottan az egyik legrégebbi cirkuszdinasztia, az 1700-as évek végén már saját cirkusszal rendelkező Gauthier család tagjai voltak. Innen számítva Loránd a kilencedik, gyermekei pedig már a tizedik cirkuszos generáció. Adrienn az ugyancsak régi cirkuszdinasztia, a Wertheim család tagja. Édesapján, Wertheim Istvánon át egészen az ükapjáig visszamenőleg a család tagjai artisták voltak, akik saját utazó cirkusszal is rendelkeznek. Apai nagyanyja a Richter dinasztia tagja volt.

Loránd és Adrienn zsonglőrcsaládba születtek és mindketten a családi csoportos zsonglőrprodukcióban kezdték el a pályafutásukat. Míg Adrienn fő zsánere a hulahopp szám, addig Loránd a családi produkcióból való kiválása után szólózsonglőrként tevékenykedett. Részt vett a párizsi és a budapesti nemzetközi cirkuszfesztiválokon is. Buzogányos variációiból sok a mai napig egyedülálló, ő volt az első zsonglőr Magyarországon, aki egyszerre 7 buzogánnyal tudott zsonglőrködni, amit akkoriban rajta kívül mindössze három-négy ember tudott világszerte. Kiváló teljesítményéért 1998-ban Hortobágyi Károly-díjjal tüntették ki.

2006-ban összeházasodtak Adriennel és immár tizenöt éve együtt lépnek fel, a szólótrükkök mellett közös összedobós trükköket is bemutatnak 6-7-8 buzogányal valamint Magyarországon egyedülálló módon 9 buzogánnyal is, melyet világviszonylatban is csak nagyon kevesen tudnak. A világ számos porondján csillogtatták már meg tudásukat, a hazai közönség főként az általuk igazgatott Eötvös Cirkuszban láthatja őket. A Fővárosi Nagycirkuszban a *Dinasztiák* című műsorunkban lesz a harmadik közös fellépésük, míg Loránd már nyolcadik alkalommal lép fel a magyar cirkuszművészet fellegvárában.

Három gyermekük van, két kislányuk a tizenkét éves Lorienn és a kilencéves Larissza a 2020-as Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál Newcomer Show-jában is felléptek már levegőkarika számukkal.

SZEMES DÁVID

CYR-KERÉKSZÁM

D MŰSOR

A 33 éves Szemes Dávid először 2007-ben lépett porondra az akkori Állami Artistaképző Intézet növendékeként egy excentrik (dobó) csoportban a Fővárosi Nagycirkusz *Porondon a világ* című műsorának nyitóképében. Egy ideig gerincproblémái miatt nem folytathatta a pályafutását, de a gyógykezeléseknek és a szakma iránti elhivatottságának köszönhetően 2010-ben a Zemanof ugródeszkacsoporttal tért vissza a manézsba untermannként. Nem sokkal később a francia Bayeux Nemzetközi Cirkuszfesztiválon különdíjjal jutalmazták őket.

A következő években Dávid szóló karrierbe kezdett, és egy német cirkusziskolában alkalma nyílt kidolgozni a cyr-kerékszámát, amellyel hat éven át szórakoztatta az óceánjáró hajók közönségét.

„A produkcióm jellegzetessége, hogy egy két méter átmérőjű fém karikával hajtok végre különböző forgásokat, dinamikus, akrobatikus elemekkel tűzdelve. A kellékem a hagyományos cyr kerekekkel ellentétben extra könnyűnek számít, így gyorsabb forgást, illetve mozdulatsort tudok végrehajtani vele. Izgalommal töltöm el, hogy egy teljes év kihagyás után újra a manézsban szerepelhetek. Köszönjük, hogy a Fővárosi Nagycirkusz lehetőséget ad a magyar artistáknak, hogy újra rivaldafénybe léphessünk és szórakoztathassuk a közönséget.”

VÁRADI DIANA ÉS PETRUSKA MIHÁLY

TÁNYÉRSZÁM

Az Állami Artistaképző Intézetben kötéltáncosként végzett, majd a nagyapja, Weisz Nándor által alapított Váradi ugródeszka csoporttal utazott drót és levegő számával. 1986-ban ismerte meg férjét, Petruska Mihályt egy bolgár szezonban. 1988-ban született fiuk, Petruska „Váradi” Nándor, akit zsonglőr számáért 2014-ben Porond Ifjú Csillaga-díjjal tüntettek ki. Diana és férje 1989-ben a Váradi ugrócsoport tagjai lettek, felléptek Európa és a Közel-Kelet legrangosabb cirkuszaiban, közben létrehozták saját humoros-kötéltáncos produkciójukat. 2002-ben kezdtek el kiskutyákkal fellépni. Diana és Mihály *Dinasztiák* című műsorunkban tányérszámmal lépnek fel.

D MŰSOR

KIZÁRÓLAG DINASZTIÁK CÍMŰ MŰSORUNKRA ÁLLT ÖSSZE ARTISTAMŰVÉSZEK EGY KIVÁLÓ CSAPATA, AKIK KÜLÖNBÖZŐ LÉGTORNÁSZ ZSÁNEREKKEL BŰVÖLIK EL A KÖZÖNSÉGE

DONNERT MELANI
TISSUE SZÁM

A 17 éves Donnert Melani háromévesen lépett először a Fővárosi Nagycirkusz porondjára családja elefánt számában, majd négy év külföldi vendégszereplés után ismét elvarázsolták a Fővárosi Nagycirkusz közönségét. Időközben Melani létrehozta a saját levegőszámát. *„Nagy örömömre szolgál, hogy újra felléphetek Közép-Európa egyetlen kőcirkuszában."*

SZOTKÓ GEORGINA
KÖTÉL SZÁM

A 33 éves Szotkó Georgina pályafutását táncosként kezdte, a szakterülete a modern- és kortárs tánc. Számos opera-, operett- és musical-előadásban lépett fel, többek között a Nemzeti Színházban, a Csokonai Színházban vagy az Iseumi Szabadtéri Játékokon. A légtormát hobbiból kezdte el, erőnléti edzője és mentora, Pósfai Zoltán irányította az artista pályára, amit 2018-ban ifj. Simet László *Asztronauták* című produkciójában kezdett el. Egy évvel később debütált szóló kötél számával, majd 2020 januárjára elkészült a zenés koreográfiája is, amivel a hollandiai bemutatkozása után egy elegáns német dinner showban lépett fel.

VÉGH ANDREA
KÖTÉL SZÁM

A 34 éves Végh Andrea tízévesen döntötte el egy cirkuszi előadás megtekintése után, hogy légtornász lesz. Egy év múlva felvették az akkori Állami Artistaképző Intézetbe, ezért családja Keszthelyről Budapestre költözött. Nem fejezte be az iskola utolsó évét, ugyanis szerződést kapott Hollandiában. Andrea jártas a golyó-egyensúlyozó, a karusszel, a lengőtrapéz, a levegő-karika, a labdazsonglőr és a kötélszámokban. *„Az eddigi karrieremet külföldön, neves cirkuszok és varieték színpadain töltöttem. A Fővárosi Nagycirkuszban utoljára diákként léptem fel, ezért nagy öröm számomra, hogy újra magyar közönség előtt léphetek porondra."*

PAJOR SZILVIA
SPIRÁL

D MŰSOR

Pajor Szilvia 15 éven át tartó versenyszerű szertornász pályafutása után 21 évesen úgy döntött, hogy artistaként folytatja karrierjét. A Baross Imre Artistaképző Intézet elvégzését követően elsőként luxushajók közönségének mutatta be kivételes tehetségét. Ezt követően duó trapéz-, karika-, tissue- és légkarika-számaival járta a világot, mígnem 2014-ben lenyűgöző spirál produkciójával szerepet kapott Európa legnagyobb show műsorában, a berlini Friedrichstadt Palast előadásában.

HERCZEG DÁVID
GÖRGŐSZÁM

A 23 éves Herczeg Dávid négy évvel ezelőtt végzett a Baross Imre Artistaképző Intézetben. Édesapja évtizedekkel ezelőtt a Magyar Cirkusz és Varieté Vállalatnál dolgozott sátormesterként, így az ő történeteinek hatására Dávid már gyermekként eldöntötte, hogy artistaművész lesz. Az Artistaképző elvégzése után cirkuszokban és színházakban lépett fel, többek között Angliában, Franciaországban, Svájcban, Belgiumban és a Kazahsztáni Világkiállításon. *Dinasztiák* című műsorunkban Mozartot idézi meg bohókás görgőszámában.

CHRISTIAN FOLCO

BOHÓC SZÁM

A 44 éves Christian Folco Veronában született egy különleges tradicionális cirkuszi dinasztia hatodik generációs tagjaként. Apai ágról a világhírű olasz Folco és Caroli dinasztiából származik, anyai ágról pedig nagyon büszke a magyar gyökereire, ugyanis az Eötvös és Picard család tagja. A nagybácsikája a Jászai Mari-díjas, Érdemes Művész Eötvös Gábor világhírű zenebohóc volt.

Christian először hatévesen lépett a porondra a családjával egy bohóc számban. Kezdetben családjától tanult, majd zeneiskolába járt, ugyanis édesanyja álma volt, hogy zenebohóc legyen, de ő stílusát tekintve inkább egy modernebb irányzatot képvisel.

D MŰSOR

„Soha nem tudtam volna magamat másnak elképzelni, mint bohócnak, hiszen nincs hálásabb feladat annál mint, hogy megnevettessem a közönséget. Eddigi életem során legalább 45 országban jártam, először a családommal, 18 éves koromtól pedig szólóban lépek fel. Azért szeretek bohóc lenni, mert ez az artistaművészetben egy olyan zsáner, amelyben a végtelenségig lehet tanulni és fejlődni. Soha nem bízhatod el magad, hogy már mindent tudsz, mert mindig tanít valami újat a közönség. A magyar közönség nagyon szereti a humort, ezért nagyon remélem, hogy hamarosan élőben is szerepelhetek, de addig is boldogsággal tölt el, hogy online is van lehetőség bemutatkozni a Fővárosi Nagycirkusz porondján."

Christian Folco a franciaországi Annecy Cirkuszfesztiválon különdíjat nyert „comedy" kategóriában, valamint a 2011-ben megrendezett Varsói Nemzetközi Cirkuszfesztiválon Arany-díjat nyert.

D MŰSOR

KRAJ CSALÁD

KRAJ HENRIK – OSTORSZÁM ÉS KRAJ EDWARD – KÉSDOBÁLÓ SZÁM

A 38 éves Kraj Henrik nyolcadik generációs artistaművészként lép a Fővárosi Nagycirkusz porondjára. Édesanyja a világhírű Donnert családból, édesapja pedig a Kraj és a Krateil családból származik. Henrik a családja által 1998-ig vezetett utazó Donnert cirkuszban nevelkedett, ahol rendszeresen fellépett. A Fővárosi Nagycirkuszban 1998-telén szerepelt először szabadonálló létra számával. Akkor szeretett bele az ostor zsánerbe.

Később bejárta Nyugat-Európa országait, fellépett neves hotelekben, majd 2012-ben megalapította saját utazó cirkuszát Magyar Nosztalgia Nagycirkusz néven, majd 2016-tól újra artistaként folytatta a pályáját.

„Nagyon örülök, hogy újra a Fővárosi Nagycirkusz porondján léphetek fel, hiszen nekem mindig ez a porond marad az etalon."

Kraj Edward 11 éves korában már egy négytagú csoportos zsonglőr produkcióban lépett fel. Szerette volna tovább vinni édesapja (Kraj Leopold) családi műsorszámát, ezért rengeteg próba és gyakorlás után 14 évesen szabadlétra egyensúlyozóként lépett a porondra. Ezt követően illuzionistaként, illetve bűvészként is sikereket ért el.

Késdobáló produkcióját 19 évesen kezdte el gyakorolni. A szám eredetileg az anyai nagypapja, id. Donnert Viktor családi műsorszáma volt, amelyet előbb nagybátyja ifj. Donnert Viktor, majd Edward vitt tovább és ejti ámulatba a közönséget. Kraj Edward fellépéseivel Nyugat-Európa-szerte méltón képviselte cirkusztörténelmi múltú felmenőit, majd saját cirkuszukkal járták Magyarországot.

A KULISSZÁK MÖGÖTT – ISTÁLLÓMESTER

A Fővárosi Nagycirkusz kulisszái mögött olyan emberek dolgoznak, akik elhivatottsága, szakértelme és szakmai alázata nélkül nem jöhetne létre a cirkuszi csoda. Közéjük tartozik az istállómester szép hivatása is, erről Szabó Lajos mesélt nekünk.

Szabó Lajos 1988-ban, idős artistaművészekkel ápolt barátsága révén került kapcsolatba a cirkusz világával. Először egy éven át porondmunkásként dolgozott a Fővárosi Nagycirkuszban. Donnert Károly világhírű állatszelidítő felismerte, hogy Lajos milyen jól kijön az állatokkal, így segítségével csatlakozott a Magyar Cirkusz és Varieté Vállalat utazó cirkuszaihoz műszaki és állatápoló munkakörben.

1992 környékén, miután leszerelt a katonaságtól, újra csatlakozott a Fővárosi Nagycirkusz társulatához, és az akkori igazgató, Kristóf István biztatására jelentkezett egy, a Művésztelepen tartott artista castingra. Graeser József „Dodi" – aki jelenleg a Fővárosi Nagycirkusz szakmai vezetője, akkor még aktív artista – kiválasztotta hinta számukhoz tartó embernek, vagyis untermann-nak. Fél év alatt betanulta a számot, és 7-8 évig volt tagja a csoportnak. Később létrehozott barátjával, Balanyi Bélával egy deszkaszámot, majd két másik hintaszámban is dolgozott fogóként. Fellépései mellett a cirkuszoknál mindig vállalt plusz munkákat, leginkább állatápolóként.

Mialatt bejárta a világot, nemcsak megtanult angolul, oroszul és németül, hanem a legkülönbözőbb állatokkal való bánásmódot is: lovakkal, zebrákkal, tevékkel, elefántokkal, lámákkal, csimpánzokkal, orángutánokkal, krokodilokkal, aligátorokkal, óriáskígyókkal, oroszlánokkal, leopárdokkal, jaguárokkal, tigrisekkel és medvékkel foglalkozott.

Az állatápoló legfontosabb feladata, hogy ellássa az állatokat; naponta többször megeteti, megitatja és tisztán tartja, valamint felkészíti őket az előadásra. Lovak esetében felszerszámozza és sétával bemelegíti őket.

Lajos nevelt már csikót, zebrát és tevecsikót, utóbbit ő segítette a világra, ugyanis elakadt a szülőcsatornában, és manuálisan kellett helyre igazítani. Franciaországban két tigriskölyköt nevelt, akiket születésük után nem fogadott el az anyjuk. A lakókocsijában laktak és eleinte cumisüvegből táplálta őket, valamint gondoskodott a székelési ingerük beindításáról is, ugyanis a tigrisek popsiját ingerelni kell, amit az anyjuk a nyelvével szokott végezni, Lajos ezt vizes vattás törölgetéssel oldotta meg.

Egyik nap aztán arra ébredt, hogy az egyikük finoman „bolhászta" a nyakát. Akkor döntött úgy, hogy kiköltözteti a 40–50 kilós állatokat a lakókocsijából, nehogy a tömegük és a játékosságuk miatt kárt tegyenek benne. Nem meglepő, hogy erős kötődés alakult ki közte és a tigrisek között, akiket évekkel később Németországban látott viszont. Az állatok is felismerték őt. Amikor meglátták, egy jellegzetes üdvözlő hang formájában „köszöntek" neki.

Kérdésünkre, hogy kiből válhat állatápoló, Lajos leszögezi, hogy csak abból, aki szereti csinálni. Ehhez a hivatáshoz szeretet, türelem, alázat és kitartás kell.

Elmondása szerint az állatokhoz végtelen türelme van, az emberekhez már kevésbé. Pályafutása során sokat tanult az állatoktól, például mindig meglepi, hogy nagy erővel rendelkező vadállatok mennyire kedvesek tudnak lenni. Lajos a jutalmazásban és a szeretettel teli bánásmódban hisz, az agresszió alkalmazása nála is teljesen kizárt. *„Nálam az állatok iránti vonzalom születési rendellenesség"* – állapítja meg.

A Fővárosi Nagycirkusz istállómestere az elhunyt Donnert Károlyt tekinti a példaképének: csak azért volt nála pálca, hogy arra szúrja fel a jutalomfalatot, és azzal mutatta a levegőben, hogy mit kell csinálniuk a tigriseknek.

Bár nagyon szeret a Fővárosi Nagycirkuszban dolgozni, nagy álma, hogy egy cirkuszi menhelyet, egy nyugdíjas állatotthont hozzon létre a cirkuszi állatok részére, ugyanis sok országban megszüntették az állatszámokat, viszont az állatokról nem gondoskodnak. Lajos szerint ez műállatvédelem, mert a hatósági szervek nem tudnak annyi állatot elhelyezni. A vadasparkok befogadóképessége véges, az állatkertek számára pedig meg van szabva, hogy csak fajtiszta állatokat tarthatnak. A cirkuszoknál a nagymacskák esetében ez ritka, ugyanis például az afrikai oroszlánok keveredtek az ázsiai oroszlánokkal, a bengáli tigrisek a szumátraiakkal, így ezeket az állatokat nem fogadhatják be az állatkertek.

HETVENÉVES A MAGYAR ARTISZTIKA FELLEGVÁRA, A BAROSS IMRE ARTISTAKÉPZŐ INTÉZET

A Baross Imre Artistaképző Intézet Szakgimnázium jogelődjét 1950 decemberében alapította Baross Imre artistaművész, Állami Artistaképző Iskola néven. Az első évfolyam 1951 januárjában indult tizenöt növendékkel a budapesti Arany János utca 34. szám alatt, egy bérház első emeletén lévő tánciskola termeiben, 1959-ben viszont már több mint száz diák felvételizett az intézménybe. Az Apáczai Csere János-díjjal kitüntetett Baross Imre pályáját tornászként kezdte. Az 1940-es évektől artistaként lépett fel az Arizona Revüszínházban bronzszámával, majd a Fővárosi Nagycirkuszhoz szerződött. Baross-revü műsorával vált ismertté, amely főként ugró-akrobata, magasnyújtó és korlát-ugrószámokból állt. Egészen 1986-ban bekövetkezett haláláig töltötte be az intézmény igazgatói posztját, majd 2007-ben róla nevezték el az iskolát. Tehetsége, elhivatottsága, a szakma iránti alázata, emberi nagysága a magyar artisztika egyik legjelesebb alakjává tette.

Az egykori Állami Artistaképző Intézet diákjai hétfőtől szombatig, reggel nyolctól délután egyig gyakoroltak, két órától este hatig az Állami Balett Intézetben folytatták iskolai tanulmányaikat, az esti órák pedig leckeírással teltek. Ahogy a balettművészeknek, úgy a fiatal artistáknak is érettségi után szakdolgozatot kellett írniuk, amelynek sikeres megvédése után, egyéves művészképzést követően kapták kézhez az oklevelüket. A szigorú felvételi követelmények, a kitűnő és hozzáértő tanári gárda, valamint a szigorú napirend olyan tehetséges artistaművészeket nevelt ki, akik elképesztő produkcióikkal világhírűvé tették a magyar artistaművészetet, és országunk kulturális nagyköveteivé váltak.

Az iskola mai, VII. kerületi Városligeti fasoron található épülete 1973-ban készült el. Az iskola 1980 óta intézetként emelt szintű művészképzést is folytathat, fenntartója a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ Nonprofit Kft.

A tanárok évtizedekig a hagyományos cirkusz elvárásainak megfelelve oktattak, a tanulók legjobb készségét helyezték középpontba, egy vagy két kiválasztott cirkuszi számra fókuszálva. Ma már az újcirkuszi hullámnak köszönhetően az oktatás fontos pillérévé vált az elvárás, hogy más művészeti ágakkal együttműködve színházakban is megállják a helyüket, képesek legyenek karaktereket megformálni és akár megszólalni is a színpadon. Ennek érdekében az iskola rendszeresen dolgozik együtt neves magyar és külföldi művészekkel, akik intenzív workshop után egy egész estés előadásban mutatják be a diákokkal végzett közös munka eredményét.

A jelenlegi szakgimnáziumi, komplex művészeti képzés 2013-tól indult el. A tanulók ötödiktől nyolcadik osztályos korukig előkészítő, alapozó képzésben részesülnek, majd a kilencedik osztályban a cirkuszművészet minden jellemző területével megismerkednek, közben balettet, pantomimet, színészmesterséget, táncot és színpadi mozgást tanulnak. Év végére körvonalazódik, hogy ki miben erős, ekkor kezdődik meg az adott zsánerre való szakosodás is, majd a tizedik osztály elejére kialakul, mely területeken érdemes intenzívebben fejleszteniük magukat, miközben a már megtanultakat is gyakorolják. A tizenharmadik osztály végére mindenkinek kész produkciója van, amellyel középfokú szakmai vizsgát kell tennie (artista II), ezután beiratkozhat az egy évig tartó, emelt szintű artistaművészképzésre (artista I).

Képzés az Állami Artistaképző Intézetben 1955-ben. Forrás: Fortepan / Kotnyek Antal

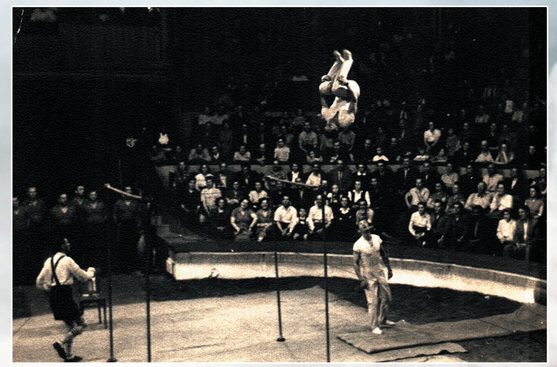

Baross Imre az 1940-es években artistacsoportjával. (magángyűjtemény)

Uray Péter rendezésében és koreográfiájával jött létre a *Rómeó és Júlia* című cirkuszi-mozgásszínházi darab.

AZ 1971. JANUÁR 14-I GÁLAMŰSOR FELLÉPŐI

Minden előadás egyszeri és megismételhetetlen. A Fővárosi Nagycirkusz 1971. január 14-i megnyitó gálaműsorának fellépőiről többféle forrásból tájékozódhatnak az utódok: az emlékezet mellett plakátok, műsorfüzetek, fotók, filmfelvételek, gazdasági iratok, szerződések, sajtóhírek stb. is rendelkezésre állnak. Köszönjük elődeinknek az 1971-es épületavató gálaműsor kimagasló cirkuszművészeti teljesítményét és máig ható felejthetetlen élményét! Elismerésünket fejezzük ki az 50 évvel ezelőtti gálaműsor artistaművész fellépőinek és szakmai közreműködőinek. Örökségükre tisztelettel vigyázunk, az általuk létrehozott értékeket széles körben megismertetjük.

ARTISTAMŰVÉSZEK

SIMON TIBOR – TRAPÉZ SZÁM
2 DONNERT: Donnert János és Donnert Jánosné Czirják Katalin – **LOVAS SZÁM**
2 METROFF: Horváth István és Horváth Istvánné – **TÁNYÉRFORGATÓ ZSONGLŐR SZÁM**
3 ÓCSAY: Id. Ócsai Gábor, Ifj. Ócsai Gábor, Ócsai Erzsébet – **AKROBATA SZÁM**
3 EÖTVÖS: Id. Eötvös Gábor, Ifj. Eötvös Gábor, Eötvös Tibor – **ZENEBOHÓC SZÁM**
KOMLÓS SÁNDOR – **OROSZLÁN SZÁM**
4 DUNAI: Kellner Loránt, Donnert Mária, Donnert Károly, Kellner Mária – **LOVASZSONGLŐR SZÁM**
3 HUNFI: Hunfi Annamária, Hunfi Andrea, Szokolai László – **LÉGTORNÁSZ SZÁM**
2 EÖTVÖS: Id. Eötvös György, Id. Eötvös Györgyné Richter Ibolya, Ifj. Eötvös György – **VÍZILÓ SZÁM**
RODOLFO: Gács Rezső – **BŰVÉSZ SZÁM**
RICHTER CSOPORT: Id. Richter József, Id. Richter Józsefné Stella, Tabak Béláné Richter Elizabeth, Richter József – **AKROBATIKUS ELEFÁNT SZÁM**
SYRIUS 4: Faludi Ilona, Szénási Ottilia, Tolnai Lászlóné, Pécsfalvi Árpádné, Tolnai László – **KARUSSZEL SZÁM**
10 VÁRADI: Weisz Nándor, Weisz Nándorné Susek Irena, Weisz György, Weisz Györgyné Richter Erzsébet, Weisz Erzsike, Weisz József, Weisz Józsefné Luisa Bisbini, Császár Péter, Berkec János – **UGRÓDESZKA SZÁM**

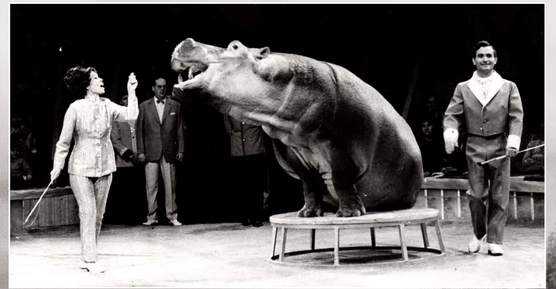

A 2 Eötvös: id. Eötvös György, id. Eötvös Györgyné Richter Ibolya és ifj. Eötvös György, vízilőszám
Fotó: Gervai Imre hagyaték, Magyar Cirkuszművészeti Múzeum

Fővárosi Nagycirkusz új épületének nyitó gálaműsora, finálé – 1971. január 14. (Forrás: MTI, Tormai Andor)

TÁNCKAR – A nyitány és a finálé a tánckar közreműködésével zajlott.
A tánckar tagjai: Tóth Betty, Eötvös Paula, Haté Magdolna, Simonics Ildikó, Bakos Katalin, Zimányi Nelli, Vollner Ildikó, Kacsoh Melinda, Tóth Júlia és Kovács Edit voltak.

ZENEKAR – A zenekart Radnóti Tamás, a Fővárosi Nagycirkusz karmestere vezette. A zenekar tagjai: Ullmann Ottó basszusgitáros, Nagy Dénes zongorista, Heigl Tamás dobos, Joó Balázs harsonás, Papp József szaxofonos, Kiss József szaxofonos, Zoltán Pál trombitás, Herboly László trombitás, Bócz János trombitás.

SZAKMAI KÖZREMŰKÖDŐK – A műsor konferansziéja Sallay Tibor színművész volt. A prológot Szilágyi György írta, a műsor játékmestere Michelberger László, koreográfusa Szirmai Béla, díszlet- és jelmeztervezője Vogel Eric volt, a gálaműsort Heitz György, a Fővárosi Nagycirkusz rendezője rendezte. Fővilágosítóként dolgozott a gálaműsorban Vízhányó Miklós, hangmérnökként pedig Bucsai Gyula.

VEZETŐK – A gálaműsor idején a Magyar Cirkusz és Varieté művészeti vezetője Karády Béla, a Magyar Cirkusz és Varieté igazgatója Margitta Gábor, a Fővárosi Nagycirkusz igazgatója Eötvös Gáborné volt.

Rodolfo „Gács Rezső, bűvészszám (Fotó: Fortepan / Szalay Zoltán, 1964.)

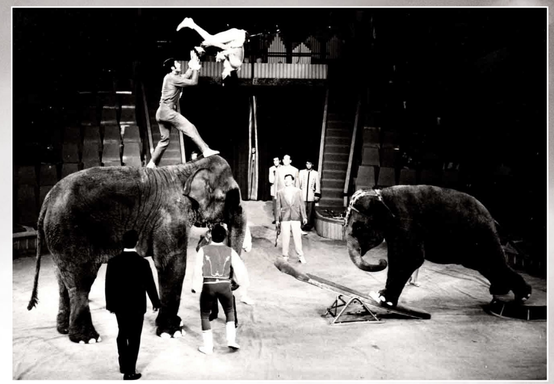

Richter-csoport: id. Richter József, id. Richter Józsefné Stella, Tabak Béláné Richter Elizabeth, Richter József, akrobatikus elefántszám (Fotó: Gervai Imre hagyaték, Magyar Cirkuszművészeti Múzeum)

A 3 Eötvös: id. Eötvös Gábor, ifj. Eötvös Gábor és Eötvös Tibor, zenebohócszám
(Fotó: Gervai Imre hagyaték, Magyar Cirkuszművészeti Múzeum)

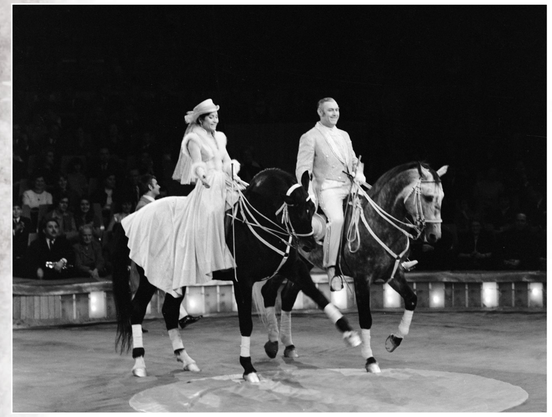

A 2 Donnert: Donnert János és Donnert Jánosné Czirják Katalin, lovasszám
Fotó: Gervai Imre hagyaték, Forrás: MTI, Tormai Andor

A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ NAGYSZABÁSÚ GÁLAMŰSORRAL ÜNNEPELTE ÚJRANYITÁSÁNAK ÖTVENEDIK ÉVFORDULÓJÁT

A 131 éves múltra visszatekintő Fővárosi Nagycirkusz új épületének ötvenedik évfordulóját különleges programokkal ünnepli. Január 14-én este a cirkusz Facebook-oldalán és Youtube-csatornáján, valamint a D1 televízión a közönség élőben követhette az 1971-es megnyitó tiszteletére készült nagyszabású gálaműsort.

A nagy múltra visszatekintő Fővárosi Nagycirkusz korábbi épületének lebontása után, 1971. január 14-én nyitotta meg újra kapuit a nagyközönség előtt. Az akkori impozáns megnyitó évfordulójának tiszteletére a cirkusz ismét nagyszerű magyar artistákat bemutató, látványos gálaműsort rendezett. A klasszikus cirkuszi és varietéelemeket is felvonultató, nagy elődöket megidéző gála a Hortobágyi Károly-díjjal kitüntetett, többszörös cirkuszfesztivál-díjas erőemelő duó, a Silver Power (Füzy Anita és Kranitz Krisztián) rendezésében és Valc Szabolcs mesterkoreográfus munkája nyomán valósult meg.

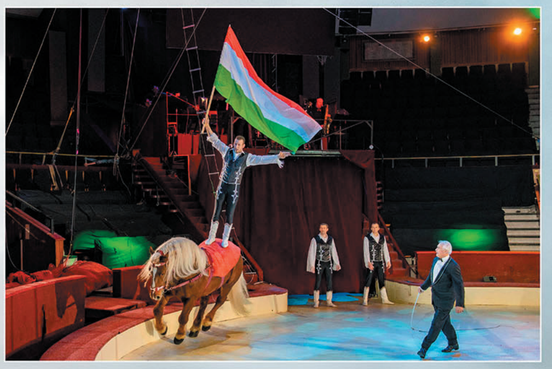

Cirkusz 50 jubileumi gálaműsor, finálé – 2021. január 14.

AZ ARTISTA SZAKSZERVEZET HÍREI

Nagyon sokat dolgozunk, amióta pandémiás helyzet van. Sok sikeres eredményünk van az ügyben, hogy támogatást tudtunk nyújtani az artistaművészeknek és a nyugdíjas művészeknek, amiért köszönet jár a kultúráért felelős államtitkárságnak és az Előadóművészi Jogvédő Irodának, akik tekintélyes összeggel támogatták a munkát nem találó művészeket és a nyugdíjasokat egyaránt.

Sajnos a pandémiás helyzet miatt a szakszervezetünk székháza is zárva van, ami egy kicsit nehezíti a munkánkat, de az elkövetkezőkben is mindent megteszünk azért, hogy a dolgozók érdekeit kellőképpen tudjuk segíteni és védeni. Örömteli hír, hogy aktív artistákkal nőtt a taglétszámunk.

Nagy várakozással nézünk az elkövetkező idők elé, mert a pandémiás helyzet miatt az artistaművészeknek elfogytak a tartalékaik és halvány fogalmuk sincs, hogy mihez kezdjenek. Rengetegen más területeken voltak kénytelenek elhelyezkedni. Várjuk, hogy közösen mit tudunk kitalálni annak érdekében, hogy a cirkuszművészetet meg tudjuk támogatni és életben maradjon.

Az állatok cirkuszi tartásával és fellépésével kapcsolatban igyekszünk közös lépéseket tenni, hogy a döntéshozók az igazi megvilágításban lássák ezt a helyzetet és ne csak az igen elfogult állatvédők szemén keresztül" – tájékoztatott az elmúlt időszakról Eötvös Tibor, a Magyar Artistaművészek és Cirkuszi Dolgozók Szakszervezetének elnöke.

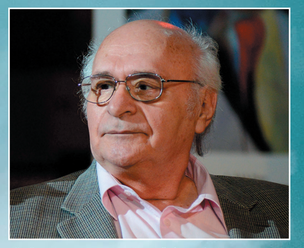

Eötvös Tibor, a Magyar Artistaművészek és Cirkuszi Dolgozók Szakszervezetének elnöke

BEMUTATTÁK A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ KÖNYVSOROZATÁNAK 6. KÖTETÉT

Január 14-i gálaműsorunk alatt mutattuk be a *Cirkuszi Csodaemberek – Életút-interjúk cirkuszművészekkel* című könyvsorozatunk 6. kötetét, amely a cirkuszművészet zárt és csillogó világába nyújt átfogó betekintést.

Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár és a magyar cirkuszművészet megújításáért felelős miniszteri biztos átadta a tiszteletpéldányokat a kötet főszereplőinek, Richter Flóriánnak, a Magyar Arany Érdemkereszttel kitüntetett, Hortobágyi Károly-díjas és többszörös cirkuszfesztivál-díjas artistaművésznek, a Richter Flórián Cirkusz igazgatójának, ifj. Richter József Hortobágyi Károly-díjas, többszörös cirkuszfesztivál-díjas artistaművésznek, a Magyar Nemzeti Cirkusz igazgatójának, Kristóf Krisztián Hortobágyi Károly-díjas és Guinness-rekorder zsonglőrnek, többszörös cirkuszfesztivál-díjas artistaművésznek, a Recirquel Társulat nemzetközi menedzserének, valamint az ünnepi gálaműsor két rendezőjének, a Hortobágyi Károly-díjas és többszörös cirkuszfesztivál-díjas Füzy Anitának és Kranitz Krisztiánnak. A kötetben szereplő Porond Ifjú Csillaga-díjas és többszörös cirkuszfesztivál-díjas artistaművész, Axt Elizabeth külföldi tartózkodása miatt nem tudott részt venni az eseményen.

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ megbízásából készült fotókkal gazdagított kötet interjúit Szekáry Zsuzsanna készítette, a szerkesztők Fekete Péter és Pál Dániel Levente voltak, a tördelés és a borító Szlávik Ágnes munkája, a portréfotókat pedig a Balogh Rudolf-díjas Urbán Ádám készítette.

CIRKUSZI CSODAEMBEREK
ÉLETÚTINTERJÚK CIRKUSZMŰVÉSZEKKEL

Füzy Anita és Kranitz Krisztián átveszi a kötet tiszteletpéldányait

Kristóf Krisztián átveszi a kötet tiszteletpéldányait

ifj. Richter József átveszi a kötet tiszteletpéldányait

Richter Flórián átveszi a kötet tiszteletpéldányait

CSODAGYEREKKÉNT TARTOTTÁK SZÁMON A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ ÚJ HEGEDŰMŰVÉSZÉT

Tizenkét évesen már a 100 Tagú Cigányzenekar szólistája volt, és III. helyezett lett a Koncz János Országos Hegedűversenyen. Vajda Gergely lett a decemberben elhunyt Nyári Gábor hegedűművész utóda a Fővárosi Nagycirkusz zenekarában.

Vajda Gergely zenész családból származik, édesapja, Vajda Barnabás a 100 Tagú Cigányzenekar egyik alapítója, aki évtizedeken át a Magyar Állami Népi Együttes csellistája volt.

Gergely mindössze tizenkét évesen, 1995-ben megnyerte a Budapesti Hegedűversenyt, III. helyezett lett a Koncz János Országos Hegedűversenyen, és megkapta az Év Bartókja Díjat a Magyar Rádiótól. Közben már játszott a 100 Tagú Cigányzenekarban reklámprímásként, vagyis szólistaként. Ezután felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemre, a különleges tehetségek osztályába, ahol prof. Kovács Dénes utolsó tanítványa volt.

Mestere halála után, tizenkilenc évesen kezdte meg tanulmányait a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zenei Intézetben, ahol kamaraművészi és hegedűtanári diplomát szerzett. 2010-ben ő lett a Tehetségpont arca: ezt a címet a harmincöt év alatti, kiemelkedő pályát befutó zenészeknek ítélik oda. Közben többek közt a Danubia Szimfonikus Zenekarban, a Pannon Filharmonikusoknál és a Viking Ocean Cruise óceánjáró hajón lépett fel. Alapító tagja a Stúdió szimfonikus zenekarnak, valamint 2009 óta a Vajda Gipsy Koncertzenekar hangversenymestere. Jelenleg a Lajtha László Zeneiskolában tanít.

Évek óta rendszeresen kisegít a Fővárosi Nagycirkusz zenekarában, a *Főnix – Tűzcirkusz* című műsorban is hegedült. Kérdésünkre, hogy milyen kihívások elé állítja a cirkuszi munkája, elmondta, hogy egészen más élő képre zenélni, ugyanis zeneileg le kell követni a cirkuszi produkciókat és az artistaművészek mozdulatait. Gergely múltját leginkább a klasszikus zene jellemezte, de az utóbbi években kikacsintgatott a könnyűzene felé, így élvezettel játszik ebben a műfajban is. *„A kollégáim fantasztikus emberek és nagyszerű zenészek, akik segítenek, hogy belerázódjak ebbe az izgalmas világba. Nagy megtiszteltetés és csodás feladat ilyen kiváló művészekkel és zenészekkel dolgozni ebben a színes, összművészeti légkörben."*

Vajda Gergely lett a decemberben elhunyt Nyári Gábor hegedűművész utóda a Fővárosi Nagycirkusz zenekarában

A KÖRNYEZETTUDATOSSÁG JEGYÉBEN MŰKÖDIK A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ JELMEZTÁRA

A Fővárosi Nagycirkusz is csatlakozott az Európai Hulladékcsökkentési Héthez: ez az önkéntes kampány felhívja a figyelmet a hulladékkeletkezés megelőzésére Európában. Egy előadó-művészeti intézményben a sajtófalak és a molinók egy adott produkcióhoz készülnek, ezért fontos, hogy az előadás porondról való lekerülése után ezeket ne dobják ki, hanem újrahasznosíthassák.

Ezért Polyák Eszter jelmeztervező tervei alapján a Fővárosi Nagycirkusz régi műsorainak – *Szikramanók – Karácsonyi kaland a cirkuszban, Főnix – Tűzcirkusz, Repülőcirkusz* – sajtófalaiból hátitáskák, oldaltáskák, bortartó tasakok és pénztárcák készültek. Kifejezetten az Európai Hulladékcsökkentési Hétre készült két darab limitált táska is, melyek a cirkuszi sátorra reflektálnak. A tervek szerint az előadásokat népszerűsítő molinókat is újrahasznosítják, belőlük szintén táskák lesznek. A Nemzeti Cirkuszművészeti Központban nem most kezdték az újrahasznosítási programot, az intézmény munkatársai mindig is figyeltek a környezettudatosságra, az intézményben és a telephelyeken szelektíven gyűjtik a hulladékot.

„Már a XII. Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztiválra készült sajtófal anyagából is készültek szoknyák. A grafikusunk, Szlávik Ágnes ötlete alapján indult a sajtófal újrahasznosítása. Nem akartuk kidobni, hanem szerettük volna valamilyen kreatív ötlet alapján újragondolni ezt a látványelemet. A jelmeztárunkból természetesen semmilyen kosztümöt vagy kelléket nem dobunk ki. Minden újonnan készült darab a jelmez- és kelléktárba kerül, hogy később átalakítva hasznosítsuk egy másik műsorhoz. Anyagot sem dobunk ki, a kosztümök és a kellékek készítésekor keletkezett hulladékokat is félrerakjuk, későbbi felhasználásra" – tájékoztatott Polyák Eszter a Fővárosi Nagycirkusz jelmeztárának környezettudatos működéséről.

A jelmeztárban minden anyagot felhasználnak vagy újrahasznosítanak

IMPRESSZUM: **A Fővárosi Nagycirkusz kiadványa, 2021. feburár – 6. évfolyam 1. szám**
Brochure of the Capital Circus of Budapest – February 2021 – 6th year, 1st issue
1146 Budapest, Állatkerti krt. 12/A. · Telefon: +36 1 343 8300
www.facebook.com/nagycirkusz · www.instagram.com/fovarosinagycirkusz
Felelős kiadó: **dr. Borsós Beáta** · Szerkesztő: **Szekáry Zsuzsanna**
Munkatársak: **Pál Dániel Levente, Joó Emese** főmuzeológus,
Szonday Szandra muzeológus
Grafika, tördelés: **Szlávik Ágnes** · Nyomda: **Lapcom Zrt.**
Fotó: **Urbán Ádám**

ÉRTÉKESÍTÉSI MUNKATÁRSAINK KÉSZSÉGGEL ÁLLNAK AZ ÖN RENDELKEZÉSÉRE! KERESSE ŐKET!
Telefon: +36 1 343 9637
E-mail: foglalas@circus.hu

SZABÓ BETTINA

SZILÁGYI-TÜSKE RÉKA

VIZELI BRIGITTA

www.fnc.hu